

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CINACGL 1.7.361/a

Early European Books. Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.361/a

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 1.7.361/a

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CINABO 1.7.2017/s

ΕΚ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΤΙΜΑΙΟΥ ΤΜΗΜΑ ΤΟ ΤΩ
ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ ΠΕΡΙ ΠΑΝΤΟΣ ΒΙ-
ΒΛΙΩ, ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ.

EX PLATONIS TIMAEI PARTI
cula, Ciceronis de Vniuersitate libro
respondens.

Qui duo libri inter se coniuncti et respondentes, nunc primam opera
Ioachini Perionij Benedictini Cormaciacini,
proferuntur in lucem.

PARISIIS

Apud Ioannem Lodoicum Tiletanum,
ex aduerso collegij Remensis.

M. D. XL.

DE VNIVERSITATE

VLTA sunt à nobis & in Academicis cōscri-
pta contra Physicos, & saepe P. Nigidio Carnea-
deo more & modo disputata. Fuit enim vir ille
quum ceteris artibus, quæ quidem dignæ libe-
ro essent, ornatus omnibus: tum acer inuestiga-

tor, & diligens earum rerum quæ à natura inuolutæ videntur.
Deniq; sic iudico, post illos nobiles Pythagoreos, quorum di-
sciplina extincta est quodammodo, quū aliquot secula in Ita-
lia Siciliaq; vigiissent, hunc extitisse qui illam renouaret. Qui
quum me in Ciliciam proficiscentē Ephesi expectauisset, Ro-
mam ex legatione ipse decedens, venissetq; eodem Mitylenis
me salutandi & visendi causa Cratippus, Peripateticorum
omnium, quos quidem ego audierim, meo iudicio facile prin-
ceps, perlibet & Nigidium vidi, & Cratippum cognoui. Ac
primum quidem tempus salutationibus, reliquum per conta-
tione consumpsimus.

QVID est quod semper fit, neque vllum habet ortum? &
quod gignatur, nec vnquam fit? quorum alterū intelligentia
& ratione comprehenditur, quod vnum atq; idem semper est:
alterum quod affert opinionē sensus, rationis experts, quod to-
tum opinabile est, id gignitur, & interit, nec vnquā esse verē
potest. Omne autē quod gignitur, ex aliqua causa gigni neces-
se est. Nullius enim rei causa remota, reperiri origo potest.
Quocirca si is qui aliquod munus efficere molitur, eā speciem
quæ semper eadē est, intuebitur, atq; eam sibi proponet exem-
plar, præclarum opus efficiat necesse est. Sin autē illā quæ gi-
gnitur, nunquam illam quam expetet pulchritudinem conse-
quetur. Omne igitur cælum siue mundus, siue quo alio voca-
bulo gaudet, hoc à nobis nūcupatus sit: de quo id primum con-
sideremus quod principio est in omni quæstione consideran-
dum, semper ne fuerit nullo generatus ortu, an ortus sit ab ali-
quo temporis principatu. quandoquidem cernitur, & tangi-
tur, & est vndique corporatus. Omnia autem talia sensum
mouent: sensus autem mouētia quæ sunt, eadē in opinatiōe

Ἐκ Πλάτωνος Τιμαίου τμήμα τὸ τῷ
Κικέρωνος περὶ πάντος Βι-
βλίου, συμφωνοῦν.

EX PLATONIS TIMAEI PARTI
cula, Ciceronis de Vniuersitate libro
respondens.

ἔστιν δὲ ἡ κατ' ἐμὴν διέξιν, πρὸς τὸν διαιρετικὸν τὰς διὰ τὸν μὲν αἰῶνα,
γενέσιν δὲ ἐκ ἔχον· καὶ τὸ δὲ γινώμενον μὲν, ὅν δὲ εἰς ποτε; τὸ μὲν δὲ
νοήσει μὲν λόγῳ πολλοῦτον, αἰ κατὰ ταῦτα ὄν. δὲ αὐτὸ διέξιν μετ'
αἰσθητικῶς ἀλόγῳ, διέξιν δὲ γινώμενον καὶ ἀπολύμενον, ὅπως δὲ
εἰς ποτε ὄν. πᾶν δὲ αὐτὸ γινώμενον, ὑπὲρ αἰτίας ἡνὸς ἢ αἰσθητικῶς γί-
γνεται, καὶ τὴν γὰρ ἀδυνάτου καὶ αἰτίας γενέσιν καὶ ὅτι μὲν οὕτω
ὁ δημιουργὸς πρὸς τὸ ταῦτα ἔχον βλέπων αἰῶνα, τοῦτο πρὸς
χωρὶς παραδείγματι πᾶν ἰδέαν καὶ δυνάμειν ἀπὸ γαίης, κα-
λὸν ἢ γενέσιν εἴπως ἀποτελεῖται πᾶν. εἰ δὲ εἰς τὸ γενέσιν γε-
νητὸν παραδείγματι προχωρῶμενος, εἰ καλὸν. εἰ δὲ πᾶς ἔρατος, ἢ
ἐστὶς, ἢ καὶ δῆλο ὅτι ποτὲ ὀνομαζόμενος καλὸς αἰὲρ τοῖς, τὸ
ἡμῶν ὀνομαζόμενος. σκοπεῖον οὕτω δὲ ποτὲ ἀντὶ πρόπον, ὅτι καὶ ποτὲ
ἢ κατὰ τὸν ἀρχὴν δεῖν σκοπεῖν, πότῳ τοῦ αἰῶνα, γενέσιν ἀρχὴν ἔχον
δεμίαν, ἢ γένεσιν ἀπὸ ἀρχῆς ἡνὸς ἀρχόμενος, γένεσιν. ὁρατὸς δὲ αἰσθη-
τὸς ὅτι καὶ σῶμα ἔχον. πάντα δὲ βίωται αἰσθητὰ. τὰ δὲ αἰσθητὰ, διέξιν

A ii

confidunt, quæ ortum habere, gigni quæ diximus. Nihil autem gigni posse sine causis. Atque illum quidem quasi parentem huius vniuersitatis inuenire difficile, & cum iam inueneris, indicare in vulgus nefas. Rursus igitur videndum, ille fabricator tanti operis, utrum sit imitatus exemplar, id ne quod semper unum & idem & sui simile, an id, quod generatum ortumque dicimus. Atque si pulcher est hic mundus, si probus eius artifex, profecto speciem æternitatis imitari maluit. Sin secus, quod ne dictum quidem fas est, generatum exemplum est pro æterno secutus. Non igitur dubium quin æternitatem maluerit exequi, quandoquidem neque mundo quicquam pulchrius, neque eius ædificatore præstantius. Si ergo generatus, ad id est effectus, quod ratione sapientiæque comprehenditur, atque immutabili æternitate continetur. Ex quo efficitur, ut sit necesse hunc quem cernimus mundum, simulacrum æternum esse alicuius æterni. Difficillimum autem est in omni cōquisitione rationis, exordium. De his igitur quæ diximus, hæc sit prima distinctio, in omni oratione cum his rebus de quibus videtur, explicata cognatio. Itaque cum de re stabili & immutabili disputatur, oratio talis sit, qualis sit illa, quæ neque redargui, neque convinci potest. Cum autem ingressa est imitata & efficta simulacra, bene agi putat, si similitudinē veri cōsequatur. Quantum enim ad id quod ortum est, æternitas valet, tantum ad fidem veritas. Quocirca si forte de deorum natura, ortumque mundi differetes, minus id quod habemus, animo consequimur, ut tota dilucide & planè oratio exornata sibi cōstet, & ex omni parte secum ipsa cōsentiat: haud sanè erit mirum, contentumque esse debetis, si probabilia dicentur. A Equum est enim meminisse, & me qui disseram hominem esse & vos qui iudicatis, ut si probabilia dicentur, nil ultra requiratis. Quæramus igitur causam quæ eum impulerit qui hæc machinatus sit, ut originem rerum & molitionem novam quæreret. Probitate videlicet præstabat, probus autem invidet nemini. Itaque omnia sui similia generavit. Hæc nimirum gignendi mundi causa iustissima. Nam cum constituisset Deus bonis omnibus explere mundum, mali nihil admiscere.

ποδὲ ληπὴν μὲν ἀποδείξας, γινώσκοντα καὶ γεννητὰ ἐφ' ἑαυτὰ. ὅτι δ' αὖ
 γεννομένη φασὶν, ὅτι αὖτε πνὸς ἀνὰ κλῆν εἶναι γενέσθαι. ἢ δ' ὅτι ποῖν
 πλὴν καὶ πατέρα τῶν δὲ τῶν πατρὸς διέρεται, καὶ διέροντα εἰς πάντας
 ἀδελφὰν λέγειν. τὸ δ' αὖ πάλιν ἐπισκεπτόμενοι ποῖν αὖ τῶν, πρὸς ποτόρον
 ἢ πρὸς δειγμάτων ὁ τεκταίνοντος αὖτ' ἀπειργάζετο. ποτόρον πρὸς δ'
 αὖ τῶν καὶ ἀσυνάτως ἔχον, ἢ πρὸς δ' ἡγεμόν; εἰ μὲν δὴ καλὸς ὅστις
 ὁ δὲ ἰσχυρὸς, ὅτε δὴ μὲν γὰρ καὶ μάλιστα τῶν ἡγεμόνων, ὅτι αἰδίοι ἐβλεπόν.
 εἰ δὲ, ὁ μὲν δ' εἰπεῖν ἡμῖς, πρὸς δ' ἡγεμόν. παντὶ δὲ σαφές, ὅτι πρὸς
 δ' αἰδίοι, ὁ μὲν γὰρ καὶ μάλιστα τῶν ἡγεμόνων, ὅτι αἰδίοι τῶν αἰδίων. ὅ-
 τι δὴ ἡγεμόνος, πρὸς δὲ λόγῳ καὶ φωνῇ ποδὲ ληπὴν, καὶ κατὰ
 τῶν καὶ ἔργον, δεδμημένον. τῶν δὲ ὑπὸ ἔργον αὖ, καὶ πᾶσα αἰδ-
 ῖνη τὸν δὲ ἰσχυρὸν, εἰκόνα ἡνὸς εἶναι, μέγιστον δὴ πάντος ἀρετῶν καὶ
 φύσιν ἀρχῶν. ὁ δὲ δὴ ποδὲ τε εἰκόνας καὶ τῶν πρὸς δειγμάτων αὖ διοει-
 σέον, ὡς ἀρετῶν λόγῳ ἀντιπρόσθιν ἡγεμόν, τῶν αὖ τῶν καὶ συγ-
 γενεῶν οὐκ. τῶν μὲν δὴ μάλιστα καὶ βελτίους, καὶ μὲν νῦν καταφανέως
 μάλιστα καὶ ἀμεταπλήτως, καὶ ὅτι ἀνὰ ἀλκίους περὶ σῆμα λέγειν εἶναι,
 καὶ αἰνῶν, τῶν δὲ μὲν ἐν μὲν ἐλπίσιν. ὅτι δὲ τῶν πρὸς ἢ ἐκείνου ἀπει-
 κασθέντες, ὅτι δὲ εἰκόνας, εἰκόνας. ἀνὰ λόγον τε ἐκείνων οὐκ, ὅτι πρὸς
 πρὸς γενέσθαι οὐκ, ὅτι πρὸς πῶν ἀλκίους. καὶ δὴ, ὅτι εἰς ἀρετῶν.
 ποδὲ πολλὰν εἰκόνα ποδὲ δεῖν καὶ τῶν πάντος γενέσθαι, μὲν
 διωκτοὶ γινώσκοντα πάντη πάντως αὖ ἀντιπρόσθιν ὁ μολογμένους λέ-
 γοντες καὶ ἀπὸ κλειβόμενος ἀποδοῦναι, μὲν δὴ μάλιστα. ἀλλ' ἐάν ἄρα μὲν
 δονὸς ἢ ἦσαν ἀρετῶν εἰκόνας, ἀγαπᾶν καὶ μεμνημένοι, ὡς ὁ λέγον
 ἡμῖς τε οἱ καὶ τῶν φύσιν ἀνθρώπων ἡγεμόν, ὡς τε ποδὲ τῶν, ἢ εἰκό-
 τα μὲν ἀποδεχόμενος, πρὸς μὲν ἐπὶ πόρᾳ ῥητεῖν. (ΣΩ. Ἄρα δ'
 τί μάλιστα, πάντες πασι τε ὡς καλὸν ἀποδεκτέον; μὲν δὴ προοίμιον.
 δὴ μάλιστα ἀποδεκτέον, ὅτι δὴ νόμον ἡμῖν ἐφεξῆς πόρᾳ.)
 ΤΙ. λέγοντες δὴ, δὴ μὲν αἰδίων γενέσθαι ὅτι πᾶν τὸ δὲ ὅτι εἰς ἀρετῶν
 σῶν. ἀγαπᾶν μὲν. ἀγαπᾶν δὲ εἰς τῶν εἰς τῶν εἰς τῶν εἰς τῶν εἰς τῶν
 φωνῶν. τῶν δὲ ἐκείνου, πάντες ὅτι μάλιστα ἐβλήθη γενέσθαι πᾶ-
 ρα τῶν αἰδίων. τῶν δὲ γενέσθαι ἡμῖς μάλιστα αὖ ἡμῖς ἀρχῶν
 αἰδίων τῶν αἰδίων φωνῶν ἀποδεχόμενος, ὅτι δὴ τῶν αἰδίων
 εἰς τῶν αὖ. βελτίους γὰρ ὁ δὲ ἀγαπᾶν ἢ πάντας, φλαῦρον δὲ μὲν

quoad natura pateretur, quicquid erat quod in cernēdi sensū caderet, id sibi adfūpfit, nō tranquillū & quietū, sed immoderate agitatū & fluctuās. Ideōq; ex inordinato in ordinē adduxit. hoc enim iudicabat esse pręstātius. Fas autē nec est, nec vnq; fuit, quicq; nisi pulcherrimū facere eū qui esset optimus. Quū rationem igitur habuisset, reperiēbat nihil esse eorum, quæ natura cerneretur, nō intelligens intelligente in toto genere pręstātius: intelligētiam autem nisi in animo nulla alia in natura posse reperiri. quocirca intelligentiā in animo, animū cōclusit in corpore. Sic ratus est opus illud effectum esse pulcherrimū. Quā ob causam nō est cunctandum profiteri, si modo inuestigari aliquid cōiectura potest, hunc mundum animal esse, idq; intelligens, & diuina prouidētia cōstitutum. Hoc posito, quod sequitur videndum est, cuiusnā animātium deus in fingendo mūdo similitudinem secutus sit. Nullius profectō eorum quidem quæ sunt nobis nota animātia. Sunt enim omnia in quædam genera partita, aut inchoata, nulla ex parte perfectā. Imperfecto autem nec absoluto simile, pulchrū esse nihil potest. Cuius ergo omne animal quasi particula quædam est, siue in singulis, siue in diuerso genere cernatur, eius similem mūdum esse dicamus. Omnes igitur qui animo cernūtur, & ratione intelliguntur animātes, cōplexu rationis & intelligentiæ, sicut homines hoc mundo, & pecudes, & omnia quæ sub aspectum cadunt, cōprehenduntur. Quod enim pulcherrimū in rerum natura intelligi potest, & quod ex omni parte absolutissimum est, quum deus similem mūdum efficere vellet, animal vnum aspectabile, in quo omnia animalia cōtinerentur, effecit. Recte ne igitur vnum mūdum dixerimus, an sint plures, & innumerales, dictū veriūs & melius. Vnus profectō, si quidem factus est ad exēplum. Quod enim omnis animāteis eos, qui ratione intelliguntur cōplectitur, id non potest esse cum altero. Rursus enim alius animans, qui eum contineat, sit necesse est, cuius partes sint animātes superiores. Cælūmq; hoc simulacrū illius vltimi sit, non proximi. Quorū ne quid accideret, atq; vt

εἶναι κατὰ δυνάμιν ἔτι πᾶν ὅσον ἡ δὲ ὁρατὴν παραλαβὰν, ὅτι
 ἡ συχία ἄρην, ὅλην κινεμένην πηλμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τὰς
 αὐτὴν ἔρχεται ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡ ἡσυχία δὲ ἐκ τοῦ τῶν καὶ τῶν
 μείνων. ἡμεῖς δὲ ἔτι ἡ δὲ, ἔτι ἐστὶ τῶν αἰετῶν ὅρασι δὴ καὶ
 σὺν λογισμῶν οὕτως δυνάμει ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὁρατῶν εἰδὴ ἀν-
 τὶν, τὸ νοῦν ἔχοντες, ὅλον ὅλα καὶ ἴσως ἐπεὶ τὸ ἔργον. νοῦν δὲ
 αὐτὸν ἡμεῖς ψυχῆς ἀδυνάτον παραγινώσκου. ὅτι δὲ τὸ λογισμὸν τὸν
 δε νοῦν μὲν αὐτὴν ψυχῆς, ψυχῆς δὲ αὐτὴ σώματι συνιστᾶς, δὲ πᾶν ξυμπε-
 κταίνον ὅπως οἱ καὶ ἴσως ἐκ φύσιν αἰετῶν τε ἔργον ἀπειργα-
 σάμενος. ἔτι οὕτως δὲ κατὰ λόγον τὸ εἶναι δεῖ λέγειν, τὸν δὲ τὸ κόσμον
 ζῶν ἐμφυλὸν ἐννοῶν, τὴν ἀληθείαν δὲ πᾶν τὸ θεοῦ γινώσκον περ-
 νοίαν τῶν δὲ ὑπαρχόντων αὐτὸν τῶν ἐφεξῆς ἡμῶν λεκτέον, πῶν τῶν
 ζῶντων αὐτῶν εἰς ὁμοιότητα ὁ ξυμῶν ζῶντων. τῶν μὲν δὲ αὐτῶν εἰ-
 δεῖ περὶ φύσιν, μὴ δὲ κατὰ φύσιν. ἀπελθεῖ γὰρ εἰς ὅσον ὅθεν ποτὶ
 αὐτὸν γινώσκον καὶ λόγον. ἔτι τὸ δὲ ζῶν καὶ αὐτὸ καὶ ἡ γινώσκουσα, πᾶν
 τῶν ὁμοιότητων αὐτῶν εἶναι ἡθὺς. τὰ γὰρ δὲ νοῦν ζῶντα πάντα
 ἐκείνο αὐτὸ ἐκείνῳ παραλαβὴν ἔχει, καὶ τὰ πᾶν ὅθεν ὁ κόσμος ἡμεῶν, ὅσα τε
 ὅλην θρέμματα συνίστανται ὁρατά. τῶν γὰρ τῶν νοημάτων καὶ ἴσως
 καὶ πᾶντα περὶ μάλιστα αὐτὸν θεὸς ὁμοιωσὶν βεληθεῖς, ζῶν αὐτὸ ὁρα-
 τὴν, πᾶν δὲ ὅσα καὶ φύσιν αὐτῶν συγγενὴ ζῶν αὐτῶν ἔχον ἐκείνῳ συνίστη-
 αῖ. ποτόρον οὕτως ὁρατῶν αὐτῶν ἐκείνῳ περὶ φύσιν, ἡ περὶ καὶ ἀπεί-
 ρος, λέγειν ἡ δὲ ὁρατῶν; αὐτὸν. εἰ πᾶν κατὰ τὸ παραδείγμα δεσφ-
 μιερῶν καὶ ἴσως. τὸ γὰρ πᾶν καὶ πᾶν ὁρατῶν νοητῶν ζῶν, μὲν
 ἐτέρῳ δὲ τῶν αὐτῶν ἐκ αὐτῶν εἶναι. πᾶν γὰρ αὐτῶν εἶναι τὸ πᾶν
 ἐκείνῳ δεῖ ζῶν, ὅ μὲν αὐτὸν ἡτῶν ἐκείνῳ, καὶ ἐκ αὐτῶν ἐκείνῳ, ἀλλ'
 ἐκείνῳ τῶν πᾶν γινώσκον. δὲ δὲ αὐτὸν ἀφορισμῶν λέγειτο ὁρατῶν.
 ἴνα οὕτως τὸ δὲ κατὰ πᾶν γινώσκον ὁμοίον ὅ τῶν πᾶν περὶ ζῶν, δὲ

hic mundus esset animati absoluto simillimus hoc ipso q̄ solus atq; vnus esset: idcirco singularem Deus hunc mundū atq; vnigenā procreauit. Corporeū autē & aspectabile itēq; tractabile omne necesse est esse, quod natum est. Nihil porro igni vacuū videri potest, nec vero tangi, quod careat solido, solidū autē nihil quod terrā sit expers. Quāobrem mundum efficere moliens Deus, terrā primum ignēq; iungebat. Omnia autē duo ad coherēdum tertiū aliquid requirūt, & quasi nodū vinculūq; desiderāt. Sed vinculorum id est aptissimū atq; pulcherrimū, quod ex se atq; de his quæ astringit q̄ maximē vnū efficit: id optimē assequitur, quæ græcè *αλυσίς*, latine (audēdum est enim, quoniā hac primum à nobis nouantur) cōparatio proportiōve dici potest. Quādo enim trium vel numerorū, vel figurarum, vel quorūcūq; generum cōtingit, vt quod mediū sit, vti primū proportionē, ita id postremo cōparetur, vicissimq; vt extremū cum medio, sic mediū cum primo cōferatur: id quod mediū est, tum primū sit, tum postremū, postrema verō & prima media fiunt. Ita necessitas cogit, vt eadē sint quæ deiuncta fuerunt. Eadē autem cum facta sint, efficitur, vt omnia sint vnū. Quōd si vniuersitatis corpus planū & æquabile explicaretur, neq; in eo quicq̄ esset requisitū, vnum interiectum mediū & seipsum & ea quibus esset interpositum colligaret. Sed cum soliditas mūdo quæreretur, solida autē omnia, vno medio nunq̄ duobus semper copulētur: ita contigit, vt inter ignē & terrā aquā Deus aerēq; poneret, eaq; inter se cōpararet ac proportionē cōiungeret, vt quēadmodum ignis aeris, sic aer aquæ, quōdque aer aquæ, id aqua terræ proportionē redderet. Qua ex cōiunctione cælum ita actū est, vt sub aspectum & tactū cadat. Itaq; & ob eā causam, & ab iis rebus numero quatuor, mundi est corpus effectum, ea cōstructum proportionē quā dixi. Ex quo ipse se cōcordi quadam amicitia & charitate cōplectitur, atq; ita aptē coheret, vt dissolui nullo modo queat, nisi ab eodē à quo est ligatus. Earum autē quatuor rerum, quas supra dixi, sic in omni mūdo oēs partes collocatæ

παύται ἔτε δὴ οὐ, ἔτ' ἀπείρους ἐποίησεν ὁ ποιῶν κόσμους. ἀλλ' εἴς
 ὃδε μονογενὴς ἔρανος γεννῶνός, ἐστὶ καὶ ἔσεται. σωματοειδὲς
 δὴ καὶ ὁρατὸν, ἀπὸν τε δὲ δεῖ δ' ἐνυόμνον εἶναι. χειροδὲν δὲ
 τε κούρος, ἔδεν αὖ ποτε ὁρατὸν γενέσθαι, ἔδεν ἀπὸν αὖθις ἱνός
 σφραῖς. σφραῖον δὲ ἐκ αὖθις γῆς. ὅθεν ἐκ πυρός θ' γῆς δ' τῷ παν-
 τος ἀρχόμενος σπασίναί σάμα ὁ θεὸς ἐποίησεν. δύο δὲ μόνον ξυ-
 λισσάται τείτρα χεῖρας, ἔδωκεν. θεσμὸν γάρ οἱ μέσῳ δεῖ πιναι
 ἀμφοῖν ξυαρχῶν γίνεσθαι. θεσμὸν δ' ὁ καλίστος, ὅς αὖ
 αὐτὸν καὶ τὰ ξυαρχῶν, ὅτι μάλιστα αὖ ποτὶ. ἔδωκε δὲ πέ-
 φνηκεν ἀναλογία καλίστα ἀποτελεῖν. ὁ πότμος γάρ ἀειθμοῦ
 τελεῖν εἴτε ὅμων εἴτε διωκόμεν ὧν ἱνῶν οὐκ ἔστι μέσον, ὅτι
 πόρ δ' ἐπιδὼν πρὸς αὐτὸν, ἔδωκε αὐτὸν πρὸς δ' ἐχάσθαι, ὅτι
 λιν αὖθις ὅτι δ' ἐχάσθαι πρὸς δ' μέσον, ἔδωκε δ' μέσον πρὸς
 δ' ἐπιδὼν, τὸ τε δ' μέσον μὲν ἐπιδὼν καὶ ἐχάσθαι γινόμενον,
 δ' ἐχάσθαι καὶ ἐπιδὼν, αὐτὸς μέσον ἀμφοτέρω. πάνθ' ἔταρ
 ἕξ ἀνὰ γῆς παύται εἶναι συμβήσεται. τὰ αὐτὰ δὲ γενόμε-
 να δὴ λήσας, αὖ πάντα ἔσται. εἰ μὲν οὖν ἐπίπεδον μὲν, βαλ-
 λους δὲ μηδὲν ἔχον, εἴδει γίνεσθαι τῷ παντός σάμα, μία
 μισότης αὖ ἕξμεναι τὰ τε μίθ' αὐτῶν ξυαρχῶν καὶ ἐαυτῶν νῦν
 δὲ σφραῖον μὲν αὐτὸν περὶ κεν εἶναι, τὰ δὲ σφραῖα μία μὲν ἔ-
 δὲ ποτε, δύο δὲ ἀεὶ μεσότητος σωμαρμύησιν. ἔταρ δὲ πυ-
 ρός τε καὶ γῆς, ὕδαρ ἀέρα τε ὁ θεὸς αὖ μέσῳ θέας, καὶ πρὸς
 ἀλλήλα καὶ ὅθεν ἡ διωκτὸν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπειργα-
 σάμενος, ὅτι πῦρ πρὸς ἀέρα, ἔδωκε ἀήρ πρὸς ὕδαρ, καὶ ὅτι
 ἀήρ πρὸς ὕδαρ, ἔδωκε δ' ὕδαρ πρὸς γῆν. ξυαρχῶν καὶ ξυα-
 ρήσας τοῖς ὁρατῶν καὶ ἀπὸν. καὶ λήσας παύται ἐκ τε δὴ
 τῶν ποιῶν καὶ τῶν ἀειθμὸν τελέων δ' τῷ κόσμῳ σά-
 μα ἐκ γενέσθαι δ' ἀναλογία οὐλογοῦσιν. φιλίαν τε ἔχον
 ἐκ τῶν, ὥς τ' εἰς παύτ' αὐτῶν ξυαρχῶν ἄλλων ἔστω τῶν
 ὀλῶν, πᾶσι ἔστω τῶν ξυαρχῶν γενέσθαι. τὸ δὲ δὴ τελέων,
 αὖ ὅλῶν ἐκαστον εἰληφον ἢ τῷ κόσμῳ σύσασιν. ἐκ γάρ κούρος
 πάντες, ὕδατος τε καὶ ἀέρος καὶ γῆς ξυαρχῶν αὐτῶν ὁ ξυαρχῶν.

sunt, vt nulla pars huiusce generis excederet extra, atq; in hoc vniuerso inessent genera illa vniuersa. Id ob eas causas, primū vt mūdus animās possit ex perfectis partib⁹ esse perfect⁹. Deinde, vt vnus esset, nulla parte vnde altera gigneretur relicta: postremo, ne quis morbus eū possit, aut senectus affligere. Omnis enim coagmetatio corporis vel calore vel frigore vel aliqua impulsione vehemēti labefactatur & frāgitur, & ad morbos senectutēq; cōpellitur. Hāc igitur habuit rationē, effector mundi molitorq; Deus, vt vnum opus totū atq; perfectū, ex omnibus totis atq; perfectis absolueretur, quod omni morbo seniove careret. Formā autem & maximē sibi cognatā & de corā dedit. A quo enim animāte omnes reliquos cōtineri vellet animātes, hunc ea forma figurauit, qua vna omnes reliquae formae concluduntur. Ergo globosus est fabricatus, quod *σφαῖρα* Graeci vocant, cuius omnis extremitas paribus a medio radiis attingitur. Idq; ita tornauit, vt nihil effici possit rotundius, nihil vt asperitatis haberet, nihil offēnsionis, nihil inclusū angulis, nihil anfractibus, nihil emineas, nihil lacunosum, omnesque partes simillimae omnium, quo ad eius praestabat iudicio, similitudinis dissimilitudo. Omni autē totam figuram mundi leuitate circūdedit. Nec enim oculis egebat, quia nihil extra quod cerni posset, relicū erat: nec auribus, quia ne quod audiretur quidē. neq; erāt aere circumfusa extrema mundi, vt respirationē requireret. Nec vero desiderabat aut alimēta corporis, aut detractionē cōfecti & cōsumpti cibi. neq; enim vlla decessio fieri poterat, neq; accessio, neq; vero erat vnde. Ita se ipse consumptione & senio alebat sui, cum ipse per se & a se & pateretur & faceret omnia. Sic enim ratus est ille, qui ista iūxit & cōdidit, ipsum se cōtentum esse mundū, neq; egere altero. Itaq; nec ei manus affixit, quia nec capiēdum quicq; erat, neq; repellēdum: nec pedes nec alia membra, quibus ingressus corpore sustineret. Motum enim dedit cālo eū qui figurā sit aptissimus, qui vnus ex septē motibus mētem atq; intelligentiam cohiberet. Maxima itaq; vna cōuersione atq; eadem ipse

circum se torquetur & vertitur. Sex autē reliquos motus ab eo separauit: itaq; eum ab omni erratione liberauit. Ad hanc igitur conuersionē quæ pedibus & manibus nō egeret, ingrediendi mēbra nō dedit Deus is qui erat, de aliquādo Deo futuro cogitās, leuē eum effecit, & vndiq; æquabilē, & à medio ad summum parē & perfectum, atq; absolutum ex absolutis atq; perfectis. Animum autē vt in eius medio collocauit, ita per totū tetēdit. deinde eū circundedit corpore & vestiuit extrinsecus, cælōq; soliuago & volubili & in orbem incitato cōplexus est, q̄ secū ipsum propter virtutē facile esse posset, nec desyderaret alterum, satis sibi notus, & familiaris. Sic Deus ille æternus hunc perfectē beatū Deum procreauit. sed animū haud ita vt modo locuti sumus, tum deniq; cū corpus ei effecisset, inchoauit. Neq; enim esset rectū, minori parere maiore. Sed nos multa incōsideratē ac temerē dicimus. Deus autē, & ortu & virtute antiquiorē genuit animū, eūmq; vt dominū atq; imperātem obediētī præfecit corpori, idq; molitus tali quodā est modo. Ex materia quæ indiuidua est, & quæ semper vnus modi sui; similis, & ex ea quæ corporibus diuidua gignitur, tertiu materia genus admisit ex duobus in mediū, quod esset eiusdem naturæ & quod alterius, idq; interiecit inter indiuiduū atq; id quod esset diuiduū in corpore. Et cum tria sumpsisset, vnā in speciem tēperauit, naturāq; illā quam alterius diximus, vi cū eadē cōiunxit, fugientē & eius copulationis alienā permiscēs cū materia, cū ex trib⁹ effecisset vnū, id ipsum in ea quæ decuit mēbra partitus est. Iā partes singulas ex eodē, & ex altero, & ex materia tēperauit. Fuit autē talis illa partitio. Vnā principio partē detraxit ex toto: secundā autē primæ partis duplā. deinde tertiā quæ esset secundæ sesquialtera, primæ tripla. deinde quartā quæ secundæ dupla esset: quintā inde quæ tertiæ tripla: tum sextā octuplā primæ: postremo septimā, quæ septē & viginti partibus antecederet primæ. Deinde instituit duplā & tripla interualla explere, partes rursus ex toto defecās; quas interuallis ita locabat, vt in singulis essent bina media. (Vix

ποδὶ ἀγαλῶν αὐτὸν, ἐποίησε κύκλω κινεῖσθαι σφαιρόμενον. ταῖς δὲ ἐξ αὐτοῦ
 σφαῖραι κινήσεις ἀφ᾽ ἑλθόν καὶ ἀπὸ τῶν ἀπὸ πειραγμένων ἐκείνων. ὅς δὲ πῶς πε-
 εἰσὶν αὐτῶν, αὐτὸς δὲ ἐν ποδῶν δέον, ἀσκέαυς καὶ ἄποιν αὐτὸν ἐρ-
 νησεν, ὅπως δὴ πᾶς ὄντος αὐτὸν λογισμὸς διεῖ, ποδὶ τὸν ποτε ἐσόμενον διεῖ
 λογισθεῖς, λαθὼν καὶ ὁμαλὴν ἀνταχῆτε ἐκ μέσων ἴσον ὅλον καὶ τε-
 λαὸν ἐκ τελέων σφαιρῶν, σφαιρῶν ἐποίησε. ψυχῶν δὲ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν
 θέας, ἡδὲ παντὸς τοῦ ἐπεινε, καὶ ἐκ ἐξω δὲ σφαιρῶν αὐτῶν ποδὶ καὶ λυ-
 καὶ κύκλω δὴ κύκλον σφαιρόμενον, ὅρατον ἐν αὐτῶν ἐρημον κατέστησε,
 δι' αὐτῶν αὐτὸν αὐτῶν διωκόμενον ἐν γυγνέσθαι, καὶ ἐδιδόκει ἐτέρῃ
 περὶ σφαιρῶν, γνώσει μιν δὲ καὶ φίλον ἰκανῶς αὐτὸν αὐτῶν. ὅς δὲ πάντα
 δὴ ταῦτα, διδόναι μιν αὐτὸν ἐρηνήσασθαι. πῶς δὲ δὴ ψυχῶν ἐχ-
 ῶς νῦν ὑπάρχει ἐπιχειρῶμεν λέγειν, ὅπως ἐμπεριήσασθαι καὶ ὁ δὲ οὐ νεω-
 τέραν. ἐ γὰρ αὐτὸν ἀρχαῖα περὶ σφαιρῶν αὐτῶν νεωτέρας (σωφρονέας) ἐκ-
 σεν. ὁμοῦ πως ἡμεῖς πολλὴν μετέχοντες τῶν περὶ σφαιρῶν τε καὶ ἐκεί-
 νων, πῶς καὶ λέγει μιν ὁ δὲ καὶ γινέσθαι καὶ ἀρετῇ, περὶ τῶν καὶ περ-
 σφαιρῶν ψυχῶν σφαιρῶν, ὡς δὲ αὐτῶν καὶ ἀρετῶν ἀρετῶν ἀρετῶν (σω-
 φρονέας), ἐκ τῶν δὲ τε καὶ διὰ τῶν τῶν. τὸ ἀμείψας καὶ αὐτὸν πῶς
 τὰ ἐχέσθαι ὅσας, καὶ τὸ αὐτὸν τὰ σώματα γινόμενης μετρίως.
 τείτον δὲ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκρῶσθαι ὅσας εἶδος, τὸ πῶς τῶν
 φύσεως αὐτῶν καὶ τὸ πῶς ἐτέρῃ, καὶ κατὰ ταῦτα ἐκείνην ἐν μέ-
 σῳ τῶν ἀμφοῖν αὐτῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰ σώματα μετρίως. καὶ τεί-
 λαβὼν αὐτὰ ὄντα, (σωφρονέας) εἰς μίαν πάντα ἰδέαν, πῶς δὲ αὐ-
 τῶν φύσιν ὁμοιοῦν ὅσον εἰς ταῦτα ἐκαστὴν βίαν. μιν δὲ μιν
 τὸ ὅσας, καὶ ἐκ τειδῶν ποιησάμενος ἐν, πάλιν ὅλον ὅσον μετρίως
 ὅσας περὶ καὶ διὰ μιν, ἐκείνων δὲ ἐκ πῶς καὶ ταῦτα, καὶ τῶν
 ὅσας μεμνημένων. ἡρχομαι δὲ διαρεῖν ὅδε. μίαν ἀφ᾽ ἑλ-
 ῶς παντὸς μετρίως, μιν δὲ πῶς αὐτῶν διὰ τῶν τῶν. πῶς
 δὲ αὐτῶν τείτων, ἡμοιῶν μιν τὸ διδόντες, τειδῶν δὲ τὸ πῶς
 περὶ τῶν δὲ τὸ διδόντες διὰ τῶν. πέμψω δὲ τειδῶν τὸ τεί-
 πῶς δὲ ἐκ τῶν, τὸ πῶς, ἐκ τειδῶν. ἐβδόμενον δὲ ἐπὶ καὶ ἐκ τει-
 σίαν τὸ πῶς, μιν δὲ ταῦτα ἐκαστὴν τῶν τειδῶν διὰ τῶν καὶ
 τειδῶν διὰ τῶν. μιν δὲ ἐκ τειδῶν ἐκ τειδῶν καὶ τειδῶν
 διὰ τειδῶν τειδῶν, ὡς τε ἐκ τειδῶν διὰ τειδῶν, δύο εἶναι μετρίως.

πλὴν μὲν τῶν μὲν, τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ὑποδέχονται καὶ ὑποδέ-
 χονται, πλὴν δ' ἴσω μὲν καὶ ἀειθρὸν ὑποδέχονται, ἴσοι δὲ ὑποδέ-
 χονται. ἡμολίαν δὲ διασώσων καὶ ἐπιτελείων καὶ ἀπογόνων γνο-
 μῶν, ἐκ τούτων τῶν δεσμών ἐπὶ τοῖς πρὸς τὴν διασώσεσιν, ὅτι τῶν
 ἐπογόνων διασώματα τὰ ἐπιτελεῖται πάντα ξυνεπληρῶτο, λέγειν ἀν-
 τὶ ἐκείνους μέλειον. τῶν μὲν πούτῃς διασώσεως ληφθείσης, ἀει-
 θρὸν πρὸς ἀειθρὸν ἐχέσθης ἐὼς ὅρας, ἐξ καὶ συντήκοντα καὶ δια-
 κοσίαν πρὸς τρεῖς καὶ πενήντα καὶ διακόσια. καὶ δὴ τῶν μετὰ
 ἐξ τούτων κατέπεμνον, ὅτι ἡ πᾶν ἀπλωμαίνῃ. ταύτῃς δὲ πλὴν
 εὐστασι πᾶσι, διπλῶν κατὰ μὴν ὁρίσας, μέσῳ πρὸς μέσῳ ἐκα-
 τέρων δὴ λήλυσται, ὅτι καὶ προσβαλόν, κατέπεμνον ἐς κύκλον, ξυν-
 ἴως ἀνταῖς τε καὶ δὴ λήλυσται ὅτι καὶ κατὰ μὴν τῶν προσβολῶν. ὅτι
 τῇ κατὰ ταῦτα καὶ ὅτι ἀντὶ τοῦτο πρὸς ἀπογόνων κινήσει αὐτῶν
 ἔλαβε. καὶ τὴν μὲν ἔξω, τῶν δ' αὐτῶν ἐπογόνων τῶν κύκλων. πλὴν μὲν
 δὲ ἔξω φορᾶν ἐπεφύμισεν εἶναι τῶν ταύτῃς φύσεως, πλὴν δ' αὐτῶν, τῶν
 διατρεῖς. πλὴν μὲν δὴ ταύτῃς, καὶ πρὸς ἀπογόνων ἐπιδείξαι πρὸς ἀπογόνων, πλὴν δὲ
 διατρεῖς κατὰ διωμετρον ἐπὶ ἀειθρῶν. κατὰ τῶν δ' ἐδοικε τῇ ταύτῃς
 καὶ ὁμοίως πρὸς ἀπογόνων μίαν γὰρ ἀντὶ τοῦτο ἔλαβε, πλὴν δ' αὐτῶν ὁρίσας
 ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ αὐτῶν κύκλων ἀνίστας καὶ πλὴν τῶν διπλῶν καὶ τριπλῶν
 διασώσων ἐκείνῳ, ὅσων ἐκείνων τρεῖς, καὶ τὰναντία μὲν δὴ λήλυσται
 προσέταξεν ἵνα ἐὼς κύκλος. τὰ καὶ δὲ τρεῖς μὲν ὁμοίως, ἐὼς δὲ τῶν
 ἡμεῶν δὴ λήλυσται καὶ ὅτις τριπλῶν ἀπογόνων, ἐπὶ λόγῳ δὲ φερόμενος.
 ἔπειτα δὴ κατὰ νοῦν ὅτι ξυνιστάνε παῖς ἡ τῶν φυγῆς εὐστασις ἐξ αὐτῶν,
 μὲν δὲ τῶν πᾶν δὴ βρομοποιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐπὶ κατὰ μὴν, καὶ μὲν μὲν
 ἐλῶσθαι πρὸς ἀπογόνων, ἡ δὲ ἐκ μέσων πρὸς τὴν ἐλαττωμένην πρὸς ἀπογόνων
 ἐλῶσθαι, καὶ κλῶν τε ἀντὶ τοῦτο ἐξ αὐτῶν πρὸς ἀπογόνων, ἀντὶ τῶν αὐτῶν τῶν
 φορέων, θέλει ἀρχὴν ἡρεῖται ἀπῶς καὶ ἐμφανὸς βίος πρὸς τῶν ἐν πᾶσι
 τοῦ χρόνου. καὶ τῶν δὴ σῶμα ὁρατὸν ἔραν γέγονεν, ἀντὶ τοῦτο ἀόρατος μὲν, λα-
 σμὸς δὲ μετέχου καὶ ἀρμονίας φυγῆς τῶν κατὰ μὴν, ἀείτε ὄντων, ὅτι τῶν αὐτῶν

enim audeo dicere medietates, quas Græci μεσότης appellāt, sed quasi ita dixerim ita intelligatur, erit enim planius.) Earū alterā eadē parte præstātem extremis atq; superatā, alterā pari numero præstantē extremis pariq; numero superatā. Sesquialteris autē interuallis & sesquiterciis, & sesquioctauis sumptis ex his colligationib⁹, in primis interuallis sesquioctauo interuallo sesquitercia omnia explebat: cū particulā singularū relinqueret. Eius autē particule interuallo relicto, habebat numerus ad numerū eandē proportionē cōparationēq; in extremis, quā habēt CCLVI. cū CCXLIII. atq; ita permixtum illud ex quo hæc secuerat, etiā omne cōsumplerat. Hæc igitur omnē cōiunctionē duplicē in lōgitudinē diffidit, mediāq; accommodans mediā, quasi decussauit, deinde in orbē torfit, vt & ipsæ secū & inter se ex cōmissura quæ è regione esset, iūgeretur, eōq; motu qui semper in eodē erat, eodēq; modo ciebatur, vñ diq; est eos circūplexus. Atq; ita cū alterum esset exteriorē amplexus orbē, illum eiūsdē naturæ, hūc alterius notauit: eāmque quæ erat eiūsdē detorfit à latere in dextrā partem. hanc autem citimā à media linea direxit ad lauam. Sed principatū dedit superiori, quā solam indiuiduā reliquit. Interiorem autem cū in sex partes cæli diuisisset, septē orbeis dispares duplo & triplo interuallo moueri iussit, cōtrariis inter se cursibus, eorū autem trium fecit pares celeritates, sed quatuor & inter se dispares, & trium reliquorū. Animum igitur cum ille procreator mundi Deus ex sua mente & diuinitate genuisset, tum denique omne quod erat cōcretum atq; corporeum substernebat animo, interiūsq; faciebat, atq; ita mediæ mediā accommodās copulabat. Sic animus à medio profectus, extremitatē cæli à suprema regione rotūdo ambitu circuniecit, seseq; ipse versans, diuinæ, sempiternæ, sapientisq; vitæ induxit exordiū. Et corpus quidē cæli spectabile effectum est, animus autem oculorum effugit obtutū. Est autē animus ex omnibus rationis cōtentionisq; (ἀγνοία græcè) sempiternarum rerū, & sub intelligentiam cadētū cōpos & particeps, quo nihil ab optimo & præstātissimo

genitore melius procreatum, quippe qui ex eadem vincit, alteraque natura, adiuncta materia temperatione trium partium & proportionē compacta, se ipse conuersans, cum materiam mutabilem arripuisset, & cum rursus indiuiduam atque simplicem per quam omnis mouetur: discernit quid sit eiusdem generis, & quid alterius, & cetera diiudicat, quid cuique rei sit maximè aptum, quid quoque loco aut modo aut tempore contingat, quæque distinctio sit inter ea quæ gignuntur & ea quæ sunt semper eadem. Ratio autem vera quæ versatur in iis quæ sunt semper eadem, & in eodem & in altero mouetur ipsa per sese sine voce & sine vlllo sono, cum eam partem attingit qua sensus cieri potest, & orbis illius generis alterius immutatus rectus, omnia animo mentique denūtiat: tum opiniones assensionēque firmæ veræque gignuntur. Cum autem in illis rebus vertitur, quæ manentes semper eadem non sensu, sed intelligentia continentur.

αἰεὶς γινόμενῃ τῶν γεννηθέντων. ἅπερ ἐν ταύτῃ καὶ τῇ δια-
 τέρει φύσεως, ἐκ τῆς εὐσείας τεινῶν τῶν συνμαρθεύοντων μοιρών,
 καὶ ἀνάλωτον μελεθεῖσθαι καὶ ξυμβεθεῖσθαι, αὐτῇ τε ἀνακινῶν
 μὲν πρὸς αὐτὴν, ὅταν εὐσείας σκευασίῳ ἐξεντός ἕως ἐφαπτή-
 τε, καὶ ὅταν ἀμείψον, λέγει κινεμένη ὅτι πάσης αὐτῇ, ὅταν
 δ' αὖτε ταύτην ἢ, καὶ ὅταν αὖ ἐτόρον, πρὸς ὅτι τε μάλιστα ἐ-
 ὅπῃ καὶ ὅπως καὶ ὅποτε συμβαίνει καὶ τὰ γινόμενα τε πρὸς
 ἐκείνην ἐκείνη εἶναι καὶ πᾶσαι, καὶ πρὸς τὰ καὶ ταύτῃ ἐχον-
 τα αἶψα. λόγος δὲ ὁ καὶ ταύτην ἀληθῆς γινόμενος, πρὸς τε δια-
 τέρει ὧν, καὶ πρὸς δ' ταύτην ἐφ' ἧς κινεμένη ὑφ' αὐτῆς φε-
 ρόμενος ἀνὰ φθόγγον καὶ ἡχίαν, ὅταν μὲν ποδὶ δ' αἰσθητὸν
 γίγνηται, καὶ ὅταν διατέρει κύκλος ὁρῶντων, εἰς πᾶσαν αὐτῇ
 πλὴν ψυχῇ διαγρίαν, δόξα καὶ πίστις γίγνεται βέβαιος
 αὐτῇ καὶ ἀληθῆς. ὅταν δὲ πρὸς δ' λαγιστὴν ἢ, καὶ ὁ ταύτῃ κύ-
 κλος δι' τροχὸν ὧν αὐτὰ μινύσῃ, νῆς ἐπιστήμη τε ἐξ ἀνάλωτος
 ἀποτελείη. τῶν δὲ ἐν τῶν ὄντων ἐγγίγνωσθαι, αὐτῶν ποτε
 ἕως αὐτῶν δὴ οὐ πλὴν ψυχῇ ἐπὶ πᾶν μάλλον ἢ πᾶσιν εἰσ-
 ὅς δὲ κινηθέν τε αὐτῶν, καὶ ζῶν ἐκείνη τῶν αἰσθητῶν δεῦρ
 γεγονὸς ἀγαλμα, ὁ γενήσας πατήρ, ἡγάδη τε καὶ δι' φαν-
 θεῖς, ἐπὶ δὴ μάλλον ὁμοίον πρὸς δ' ἀναλίσκοντα ἐπενοή-
 σεν ἀπορροαῖσθαι. καὶ ταύτην αὐτῶν τυγχάνει ζῶν αἰσθητῶν,
 καὶ τὸ δὲ πᾶν, ὅπως εἰς διώκων ἐπεχέσθαι ὁρῶντων ἀποτε-
 λῆναι. ἢ μὲν ἐν ζῶν φύσιν ἐτυγχάνει εἶσαι αἰσθητῶν, καὶ ὁρῶν ἢ
 δὴ ἐφ' ἧς γεννητῶν ἀναλίσκοντες πρὸς πᾶσιν, ἐκ τῶν διωκτῶν. εἰς ἑκείνην
 δ' ἐπὶ ποτὶ κινητῶν ἕως αἰσθητῶν ποτὶ σῶν, καὶ διακοσμῶν ἅμα
 ἐρεῶν, ποτὶ μόνον αἰσθητῶν ἐν, καὶ ἀειδὸν ἰσχυρῶν αἰσ-
 θητῶν εἰς ἑκείνην, ὅταν δὴ χρόνον ἀνομοκρῶν. ἢ μὲν γὰρ καὶ
 νύκτας καὶ μῶας καὶ εἰαυτῶν, ἐκ ὄντας πρὸς ἐρεῶν γε-
 νέσθαι, καὶ τὸ τε ἅμα ἐκείνην ξυμμεμεῖν, πλὴν γενέσθαι αὐ-
 τῶν μηχανῶνται. ταῦτα δὲ πάντα μέρος χρόνος, καὶ τὸ τ'
 λῶν, τὸ τ' ἔσται. χρόνος γεγονὸς ἐπὶ δὴ φέροντος, λαμβάνομεν
 δὲ πλὴν αἰσθητῶν εὐσείας ἐκ ὁρῶν. λέγεται γὰρ δὴ ὅς λῶν,
 ἔστι τε καὶ ἔσται, τῇ δὲ δ' ἔστι μέτρον, καὶ τὴν ἀληθῆς λῶν πρὸς
 ἡκείνη. δ' δὲ λῶν, τὸ τ' ἔσται, ποτὶ πλὴν εἰ χρόνος γενέσθαι ἰσχυρῶν

vt terram Lunæ cursus proximè ambiret, eiq; supra terrā proxima Solis circunuectio esset. Lucifer deinde & sancta Mercurii stella, cursum habent Solis celeritati parē, sed vim quandā contrariam, concursatione, quā inter se habent Lucifer, Mercurius, Sol, alii alios vincunt, vicissimq; vincuntur. Reliquorū syderum quæ causa collocandi fuerit, quæq; eorum sit collocatio, in sermonem alium differendum est, ne in eo quod attingendum fuit, q̄ in eo cuius causa attigimus maior ponatur oratio. Quādo igitur vnumquodq; eorū syderum cursum decorum est adeptum, ex quibus erat motus temporis cōsignandus, colligatisq; corporibus vinculis animalibus, cum animalia orta sunt, eaq; imperio parēre didicerunt, tunc ex alterius naturæ motione transuersa in eiusdem naturæ motum incurrētia, in eaq; hærentia atq; impedita: cū alia maiorem lustrarent orbē,

C ii

alia minorē, tardiūsq; maiorē, celeriūsq; minorē, motu vnus eiusdēmq; naturæ: quæ velocissimē mouebantur, ea celeritate vinci à tardioribus, & cum superarēt superari videbantur. Omneis enim orbeis eorum quasi Helicis inflexione vertebat, quia bifariā cōtrarie simul procedētia efficiebāt, vt quod esset tradissimum, id proximū fieret celerrimo. Atq; vt esset mensura quædā euidens quæ in istis octo cursibus celeritates tarditatēsq; declararet, Deus ipse solem quasi lumen accendit ad se eūdum supra terrā ambitū, vt q̄ maximē cælum omnibus colucret, animantēsq; quibus ius erat doceri, ab eiusdem motu & ab eo quod simile esset numerorū naturam vīmq; cognoscerent. Nox igitur & dies ad hunc modū & ob has generata causas, vnum circuitū orbis efficit sapientissimū atq; optimum. Mēsis autem quādo luna lustrato suo cursu solē consecuta est. Annus vbi sol suū totum cōfecit & peragrauit orbē. Ceterorum autē syderum ambitus ignorātes homines præter admodum paucos, neq; nomen appellāt, neq; inter se numero commetiuntur. Itaq; nesciūt hos syderū errores id ipsum esse quod rite dicitur tēpus multitudine infinita, varietate admirabili præditos. Attamen illud perspicere & intelligi potest, absoluto perfectōq; numero tēporis, absolutū perfectūmq; annum tūc cōpleri deniq; cū se octo ambitus confectis suis cursibus ad idē caput retulerūt, cūmq; eos permēsus est idē, & semper sui similis orbis. Has igitur ob causas nata astra sunt, quæ per cælū penetrātia solstitiali se & brumali reuocatione cōuerterent, vt hoc omne animal quod videmus, esset illi animali quod sentimus ad æternitatis imitationē simillimū. Et cætera quidem vsq; ad tēporis ortum impressa ab illis quæ imitabatur effinxe rat, sed quia nondū omne animal in mūdō intus incluserat, ex ea parte deficiebat ad propositū exēplar imaginis similitudo. Quot igitur, & quales animalium formas mēs in speciē rerū intuitus poterat cernere, totidē, & tales in hoc mundo secū cogitauit effingere. Erāt autē animātium genera quatuor, quorū vnū diuinū atq; cæleste, alterū pennigerū, & aereū, tertium terrestre,

δι' ἐλατῆρα κύναν ἰόν. θάλλον μὲν, τὰ τῶν ἐλατῆρα τὰ δὲ τῶν
 μέζονα βραδυτόρον ποδιδόντα. τῇ δὲ τ' αὐτῇ φορεῖ τὰ τάχιστα
 ποδιδόντα, ὥστε τῶν βραδυτόρον ἰόντων, ἐφαίνθη καταλαμ-
 βάνοντα, καταλαμβάνει δὲ. πάλιν γὰρ τὸν κύναν αὐτῶν
 εἰς φασὶν ἐλθόντα, ὅτε τὸν διχῆ, κ' τὰς ἐναντίας αὐμὰ προΐεται, δι'
 βραδυτάτα ἀπὸν ἀφ' αὐτῆς ὅσας ταχέως, ἐγγύτατα ἀπέφαι-
 νον. ἵνα δὲ εἴη μέτρον ἐκτρέψαι τὴν πρὸς δόληλα βραδυτήτι καὶ
 τάχει, καὶ τὰ ποδὶ τὰς ὀκτώ φορεῖς πορδύοιτο, φάσιν ὅτι
 ἀνὰ μὲν ἐν τῇ πρὸς γλῶσσοι ποδιδόντων, ὅτι νῦν κακλήκα-
 μιν ἡλίου. ἵνα ὅτι μάλιστα εἰς ἀπαιτα φάνοι τ' ἐρεῖδον, μετὰ
 οὐκ ἀειθροῦ τὰ ζῶα, ὅσοις μὲν προσήκει, μαθόντα πρὸς τὴν
 ταυτὴ καὶ ὁμοίως ποδιδόρας. νῦν μὲν δὲ ἡμῶς περὶ γένων. ἔτι
 καὶ ἂν ταῦτα ἡ τ' μᾶλλον καὶ φονιμασίᾳ τῆς κυκλήσεως πε-
 εἰδος. μέγας δὲ, ἐπεισὶν σελῶν ποδιδόρας τ' ἐκαστὸν κύναν
 ἡλίου ἐπικυτλάει. οὐκ αὐτὸς δὲ ὁ ποταμὸς ἡλίου τ' ἐκαστὸν ποδι-
 ελθόν κύναν. τὸ δὲ δόλον τὰς ποδιδόρας ἐκ ἐνομήσεως τὸς αὐτῶν
 ποδι, πάλιν ὁλίγοι τ' πολλοὶ, ἔπενομαζέουσιν, ἔπε πρὸς δόλη-
 λα συμμετροῦνται, σκοποῦνται δὲ ἀειθροῖς. ὥστε, ὡς ἔπος εἰ-
 πέν, ἐκίστασι χρόνοι ὅτι τὰς τ' ἐπὶ τῶν ποταμῶν. πάλιν καὶ ἡ ἀμ-
 γαλὴ χαμῆας, περικυτλάει δὲ. διὰ μάλιστα εἰς δὲ ὅμοιος
 ἔστιν ἡ ποταμὸς καὶ ποταμὸς διωκτὴς, ὡς ὅτε πρὸς ἀειθροῖς, χρόνος τ'
 πρὸς αὐτῶν ποταμῶν τὸ πρὸς αὐτῶν τ' ὀκτὼ ποδιδόντων,
 τὰ πρὸς δόληλα ἐκυτλάει. ἀντὶ τὰς, τάχει καὶ καλῶς, τὸ τ'
 αὐτὸς ὁμοίως ἰόντες ἀνὰ μὲν τὴν κύναν. καὶ ταῦτα δὲ τ'
 ταυτὴ καὶ ἐλθόντα τ' ἄσπον ὅσα δι' ὅραν πορδύοι μὲν ἔχει τ'
 πρὸς, ἵνα τὸ δὲ ὁμοίως τὰς τ' ὅτι περὶ τὰς τ' ἐκαστὸν ποδι
 πρὸς τὴν διανομίαν μίμησιν φύσεως. ὅτι καὶ μὲν δόληλα εἰς ἡμέρας
 χρόνος γενέσθαι ἀπειράστο, εἰς ὁμοίως τὰς τ' ὅτι ἀπειράστο. τὸ
 δὲ μὴ πρὸς τὰ πάντα ζῶα αὐτὸς αὐτῶν γενέσθαι ποδιδόρας
 ναι, ταῦτα ἐπὶ εἴχον ἀνομήσεως. ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς ἀπειράστο
 ζῶα αὐτῶν πρὸς τὴν παραδείγματος ἀπὸ τῶν ποταμῶν φύ-
 σιν. ἡ ποταμὸς δὲ νῦν ἐκαστὸς ἰδέσθαι τὸν ὅτι ζῶον, οἷον περὶ αὐτοὺς καὶ
 ὅσας καὶ ποταμῶν, ποταμῶν δὲ ποταμῶν δὲ ποταμῶν δὲ ποταμῶν
 καὶ. εἰς δὲ τὴν ποταμῶν. μία, καὶ ἐκαστὸς ποταμῶν δὲ ποταμῶν
 ποταμῶν καὶ ποταμῶν. τὸ δὲ αὐτῶν ποταμῶν. ποταμῶν δὲ ποταμῶν
 ποταμῶν καὶ ποταμῶν. τὸ δὲ αὐτῶν ποταμῶν. ποταμῶν δὲ ποταμῶν

[illegible]

quartum diuinæ animationis. Maximè speciè faciebat ex igne, ita vt splendidissimus esset, & aspectu pulcherrimus. Cùmq; similè vniuersitatis naturā efficere vellet, ad volubilitatē rotundauit, comitèq; eū sapientia quā optimæ mētis effecit, circūq; cælum æqualiter distribuit, vt hūc varietate distinctū, bene Græci *κόσμος*, nos lucetē mundum nominaremus. Dedit autem diuinis duo genera motus: vnū quod semper esset in eodē aequē, & idem in omnibus, atq; vno modo celeraret: alterum, quod ante mouit, in quā partem à cōuersione eiusdem, & similis pelleretur. Quinque autem reliquis motibus orbem eum esse voluit, immobilem, & stantem, ex quo genere ea sunt sydera, quæ infixæ cælo nō mouētur loco, quæ sunt animātia, eaq; diuina, ob eāq; causam suis sedibus inharēt, & perpetuo manēt. Quæ autem vaga & mutabili ratione labūtur, ita generata sunt, vt supra diximus. Iam vero terrā altricem nostram, quæ traiecto axe sustinetur, diei noctisq; effetricem, eādēq; custodem antiquissimā Deorum voluit esse eorū, qui intra cælum gignerētur. Fusiones autem Deorum, & inter ipsos Deos cōcursiones, quæq; in orbibus eorū conuersiones antecessionesq; eueniant, cūq; inter se pene cōtingant eos qui prope copulentur contraria regione, aut pone quos, aut ante labantur, quæq; temporibus à nostro aspectu oblitescāt, rursumq; emerfi errorem incutiāt rationis expertibus, si verbis explicare cōemur nullo posito sub oculos simulacro earū rerum, frustra suscipiatur labor. Sed hæc satis sūt dicta nobis: quæq; de Deorū qui cernūtur, quique orti sunt, natura præfati sumus, habeant hunc terminum. reliquorū autem quos Græci *δαιμόνια* appellant, nostri (vt opinor) Lareis, si modo hoc rectè conuersum videri potest, & nosse & nūciare ortū eorum maius est, q̄ vt prouideri scribere nos audeamus. Credēdum nimirū est veteribus, & priscis, vt aiunt, viris, qui se progeniem Deorū esse dicebāt, itaq; eorum vocabula nobis prodiderunt: nosse autē generatores suos optime poterant. Ac difficillime factu est, à Diis ortis fidem non habere, quanquam nec argumentis, nec rationibus

certis eorum oratio confirmetur. quia de suis notis rebus videntur loqui, veteri legi moriq; parendū est. Sic igitur vt ab iis est traditū, horum Deorū ortus habeatur, atq; dicatur, vt Oceanū Salaciāq; celi fatu terreq; cōceptu generatos editōsq; memoremus. Ex iis Saturnū & Opē, deinceps Iouē atq; Iunonē reliquos fratres inter se agnatōsq; vsurpare atq; appellare solumus, & eorū, vt vtamur veteri verbo, profapiā. Quando igitur oēs & qui mouētur, palāmq; se ostēdunt, & qui eatenus nobis declarātur quoad ipsi volunt creati sunt, tū ad eos is Deus qui omnia genuit, fatur hæc, Vos qui Deorū fatu orti estis attendite. Quorum operū ego parens esse cōtorq; sum, hæc sunt indissoluta me vinito, q̄q̄ omne colligatū solui potest. Sed haudquaquā boni est ratione iunctum velle dissoluere. Sed quoniā estis orti, immortales vos quidē esse & indissolubiles nō potestis. Nec vnquā tamen dissoluemini, neq; vos vlla mortis fata periment: nec fraus valentior q̄ consilium meum, quod maius est vinculum ad perpetuitatem vestram, quam illa quibus estis tū cum ignebamini, colligati. Quid sentiam igitur, cognoscite. Triægnera nobis reliqua sunt, eaq; mortalia, quibus prætermisissis celi absolutio perfecta nō erit. Omnia enim genera animalium complexa nō tenebit. Teneat autē oportebit, vt quæ à me ipso effecta sint, Deorum vitam possint adæquare. vt igitur mortali cōditione generentur, vos suscipite, vt illa gignatis imiteminiq; vim meā, qua & in vestro ortu me vsum meministis. In quibus qui tales creātur, vt Deorum immortalium quasi gentiles esse debeant, diuini generis appellentur, teneantq; omnium animātium principatum, vobisq; iure & lege volentes pareāt. Quorum vobis initium statūsq; traditur à me. Vos autē ad id quod erit immortale partē attexitote mortalem. Ita oriētur animātes quos & viuos alatis, & cōsumptos sinu recipiatis. Hæc ille dixit, deinde ad tēperationem superiorem reuertitur. In qua omnē animum vniuersæ naturæ temperans permiscebat, superisq; permixtionibus reliquias fundens æquabat, eodē modo ferme, nisi q̄ nō ita incorrupta, vt ea quæ

ὁμοῦ δ' αὖτορα καὶ τέτα. εὐσέσεις δ' ὅτι πάν, διὰ τὰ ψυχὰς
 ἰσχυροὺς τοῖς ἄλλοις ἐφ' ἑαυτὸν ἐκείνων πρὸς ἑκαστον, καὶ ἐμ-
 βιβάζουσιν ὡς ἐξ ὁρχήματι πλὴν τῶ πατρὸς φύσιν ἐδείξε, νόμος τε
 τοῦ ἐμψυμένους ἐκείνων αὐτοῖς. ὅτι γένεσις πρῶτη μὲν ἐστὶ
 πᾶσι μὲν ἢ μίαν πᾶσιν, ἵνα μὴ τις ἐλαττοῖτο ὑπὲρ αὐτῶν. δευ-
 τεράσι δ' αὖτα ἐς τὰ προσήκοντα ἐκάστοις ἐκαστα ὅργανα
 χροῶν φωνὰς ζῶν δ' ἰσοσεβέστερον. διωλὸς δ' ὅστις τ' αἰθρῶ
 πῆνός φύσεως, ὅτι κρείττον ἐκ γένος τοῖς ἄλλοις, ὁ καὶ ἐπειτα κακλή-
 σιτο ἀνὴρ. ὁ δὲ πᾶσι δὴ σώμασιν ἐμφυτοῦσιν ἐκ αὐτῆς, ὅτι
 μὲν πρῶτοι, ὅτι δ' ἄπὸ τῶ σώματος ἀνθρώπου, πρῶτον ἢ αἰσθη-
 σιν ἀναγκάσιον ἐκείνη, μίαν πᾶσιν ἐκείνη βιολίων παλαιότητων ἐμφυ-
 τὸν γίγνεσθαι. δ' αὖτορα δ' ἐκείνη ὅτι λυγρὰ μεμνημένον ἐρωτή-
 πρὸς δ' ἐκείνους φόβον καὶ θυμὸν, ὅσα τε ἐκείνων αὐτοῖς καὶ
 ὁ πόσις ἐκείνους πεφυκε διασώτα, ἀνὰ μὲν κρατῆσει, ἐκ δὲ καὶ
 βιολίων, κρατῆσει δὲ ἀδύνατον. καὶ ὁ μὲν δ' ὅτι πρῶτον
 τα βιολίων, πάλιν ἐς πλὴν τῶ συντόμου παρελθὼς οὐκ ἔστι
 ἄλλος, βίον δὲ δυνάμειον ἐξεί. σφαιλὸς δ' ἐκείνων, ἐκ γυναικὸς
 φύσιν ἐκείνη δυνάμειον ἐκείνων βιολίων. χιλιος δ' ἐκείνων
 φόνος ἀδύνατον ἐκείνων κλήσει, ἢ αἰσθῆσι τῶ δυνάμειον βίον,
 αἰσθῆσι δὲ αὐτῶν ἐκείνων βίον ἐκείνων, ἐκ δὲ αἰσθῆσι βίον ἀν-
 θρώπινον ψυχὴν, ἀδύνατον. μὴ παυόμενος δ' ἐκείνους ἐπὶ
 κακίαν τρώων, ὅτι κακίαν οἶτο, πλὴν ὁμοίότητά. τῶ τῶ τῶ
 γένεσις ἐκείνων βιολίων πλὴν αὐτῶν ἐκείνων βιολίων φύσιν, δηλῶ-
 ταν τε ἐκείνους πόνων λήξει, πρὶν τῶ πᾶσι καὶ ὁμοίαν πα-
 εἰδὼ τῶ ἐκείνων ἐκείνων πᾶσι τῶ πᾶσι ὅλον καὶ
 ὑπὸ τῶ πρῶτον ἐκείνων ἐκείνων καὶ ὑπὸ τῶ καὶ αἰσθῆσι, ὅτι
 ἀδύνατον καὶ ἄλλων οἶτα λόγῳ κρατῆσει, ἐκ δ' ὅτι πρῶτος
 καὶ αἰσθῆσι ἀδύνατον ἐκείνων ἐκείνων. διὰ τὸν ὁμοίον δ' ἐκείνων
 αὐτοῖς πᾶσι, ἵνα τοῖς ἐπειτα ἐκείνων ἐκείνων αὐτοῖς,
 ἐκείνων ἐκείνων μὲν ἐκείνων ἥλιον, ἐκείνων δ' ἐκείνων ἐκείνων,
 ἐκείνων δ' ἐκείνων ἐκείνων. ὅτι δ' ἐκείνων ἐκείνων, τοῖς νέοις
 ἀδύνατον ἐκείνων ἐκείνων. πᾶσι δὲ ἐκείνων ἐκείνων, τῶ, πᾶσι ἐκείνων.

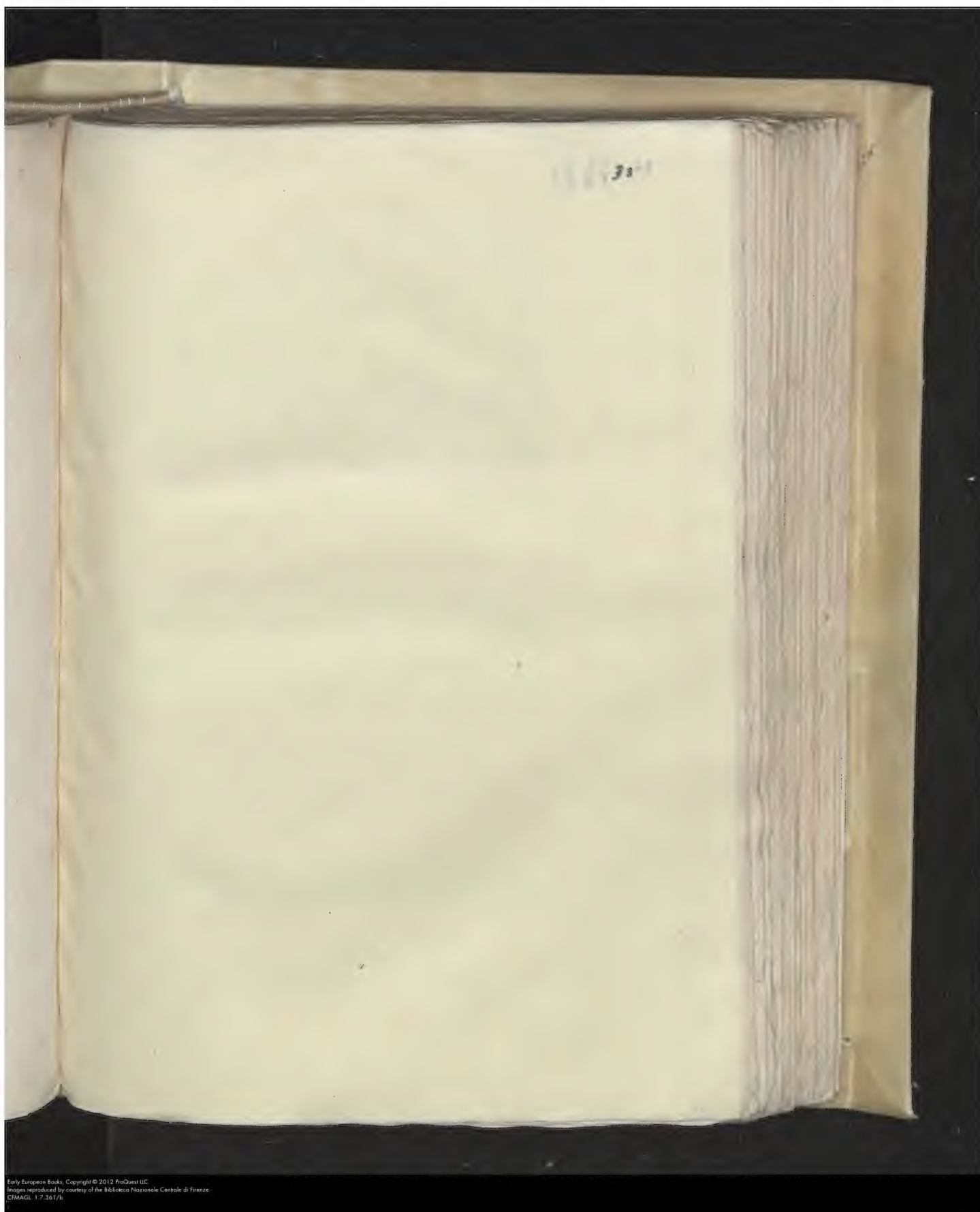
semper iisdē, sed Diis secū dum sumebat atq; etiā tertium. To-
to igitur omni cōstituto, syderibus parē numerum distribuit
animatorum, & singulos adiūxit ad singula, atq; ita quasi in cur-
rum vniuersitatis imposuit, cōmonstrauitq; leges fatales ac ne-
cessarias: & ostendit primum ortum vnum fore omnibus eūq;
moderatum atq; cōstantem, nec ab vllō imminutum. Satis au-
tem & quasi sparsis animis fore, vti certis temporum interual-
lis, oriretur animal quod esset ad cultum Deorum aptissimū.
Sed cum duplex esset natura generis humani, sic res habebāt,
vt prastantius genus esset eorum, qui essent futuri viri. Cū
autem animos corporibus cum necessitate inseuisset, cūmq;
ad corpora necessitate accessio fieret, tū abscessio, necesse erat
sensum existere vnum, cōmunēmq; omniū vehementiore mo-
tu excitatū coniunctūq; naturæ, deinde voluptate & molestia
mixtum amorem, post irā & metum, & reliquos motus animi,
comites superiorum, & his etiā cōtrarios dissidentes: quos qui
ratione rexerit, iuste vixerit: qui autem his se dederit, iniuste.
Atq; ille qui rectē & honestē curriculum viuendi à natura da-
tum cōfecerit, ad illud astrum quo cū aptus fuerit, reuertetur:
qui autem immoderatē & intemperatē vixerit, cum secundus
ortus in figurā muliebrem trāsferet. Et si ne tum quidē finem
vitiōrum faciet, grauius etiā iactabitur, & in suis moribus si-
millimas figuras pecudum & ferarum trāsferetur: neq; malo-
rum terminum prius aspiciet, quā illam sequi cōeperit cōuer-
sionē quam habebat in se eiusdem & vnius simul innatā & in-
sitā. quod tū deniq; eueniet, cū illa quæ ex igne, aere, aqua atq;
terra turbulēta & rationis expertia infederint, deniq; ratione
depulerit, & ad primā atq; optimam effectiōnē animi perue-
nerit. Quæ cū ita designasset, seseq; si quid postea fraudis, aut
vitiū euenisset extra omnē culpā, causāq; posuisset, alios in ter-
rā, alios in lunā, alios in reliquas mūdi partes, quæ sunt ad spa-
tiorū tēporis significatiōnē notæ cōstitutæ, spargēs quasi sere-
bat. Post autē sationem eā, Diis, vt ita dicā, iunioribus permi-
sit, vt corpora mortalia effingerent, quātūmq; esset reliquum

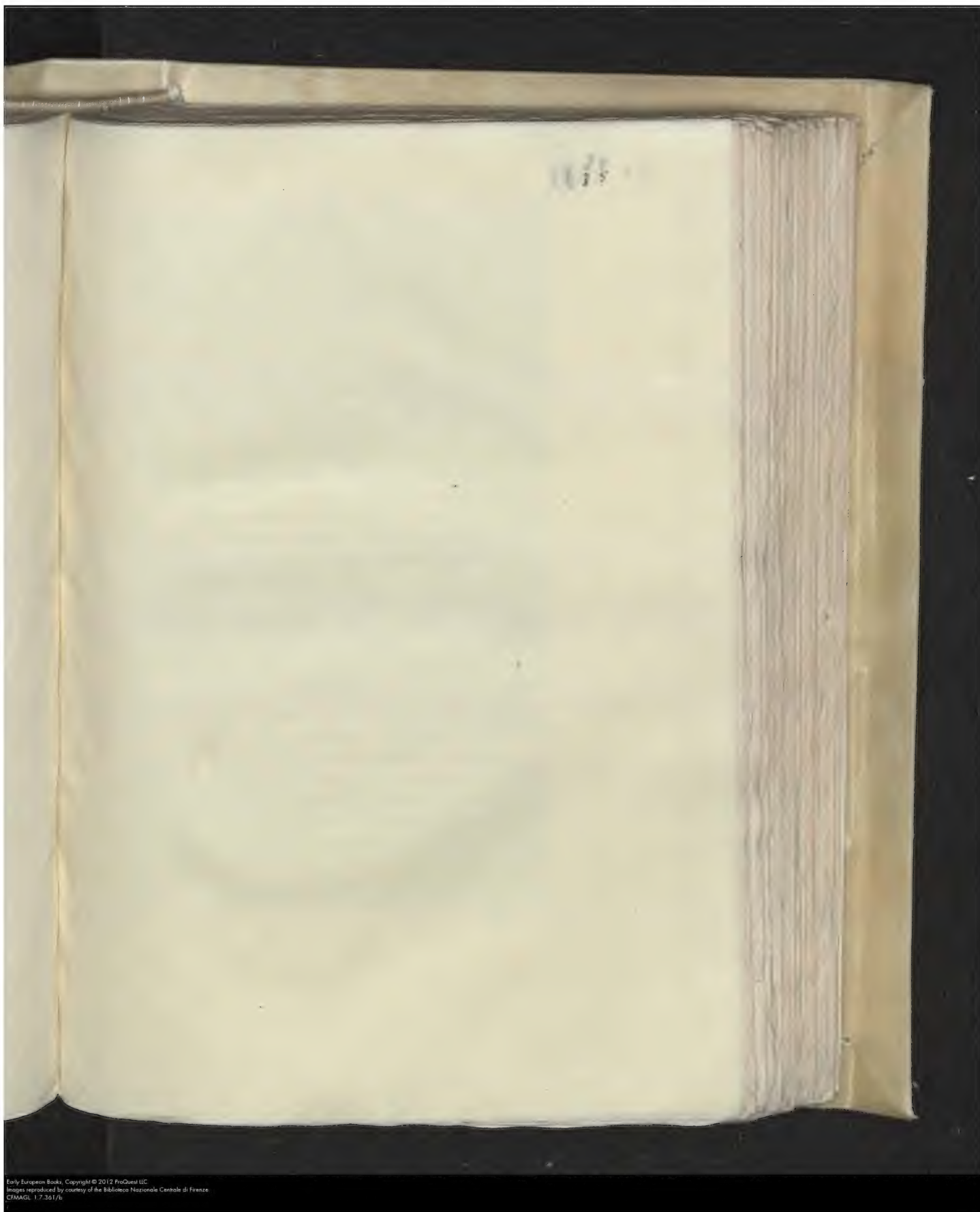
D ii

ex humano animo quod deberet accedere, id omne & quæ
sequentia essent perpolirent & absoluerent: deinde vt huic
animanti principem se ducemque præberet, vitamque eius
pulcherrime regeret & gubernaret, nisi quatenus ipse sua
culpa sibi aliquid miseriæ quæreretur. Atq; is quidem qui cun-
cta cōposuit, cōstanter in suo manebat statu: qui autem erant
ab eo creati, cum parentis ordinem cognouissent, hunc seque-
bantur. Itaq; cum accepissent immortale principium mortalis
animantis, imitantes genitorem & effectorem sui, particulas
ignis & terræ, & aquæ & aeris à mūdo, quas rursus redderent,
mutuabantur, easq; inter se copulabant, haud iisdem vinculis
quibus ipsi erant colligati, sed talibus quæ cerni non possent
propter paruitatem, crebris quasi cuneolis iniectis, vnum effi-
ciebant ex omnibus corpus: itēq; in eo influente atq; effluen-
te animi diuini ambitus illigabant. Itaq; illi in flumen immer-
si, neq; tenebant, neq; tenebantur, sed vi magna tum ferebant,
tum ferebantur. Ita totum animal mouebatur illud quidem,
sed immoderate & fortuito, vt sex motibus veheretur: nam
& antè & ponè, ad lauam & ad dextrā, & sursum & deorsum,
modò huc modò illuc.

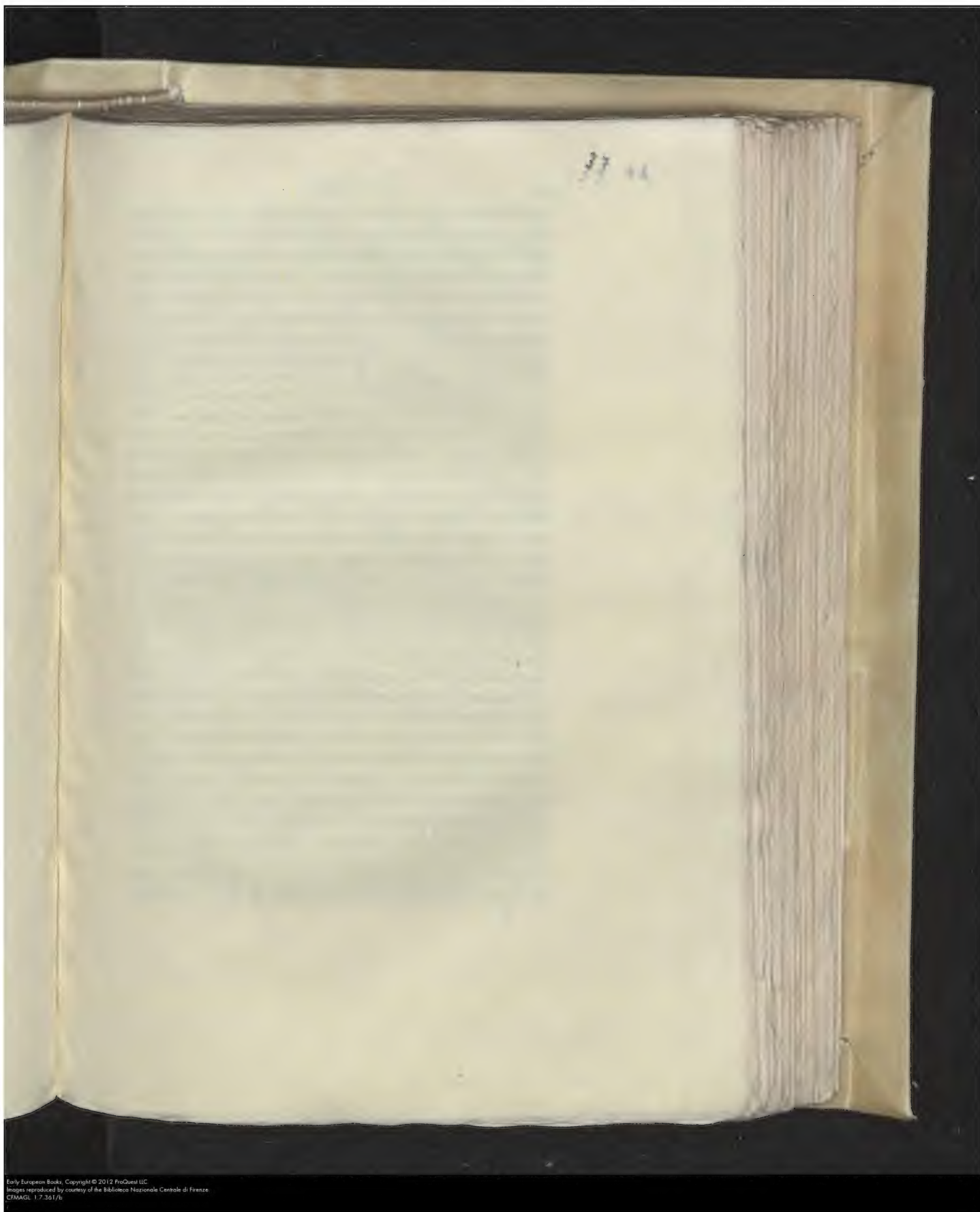
LIB.

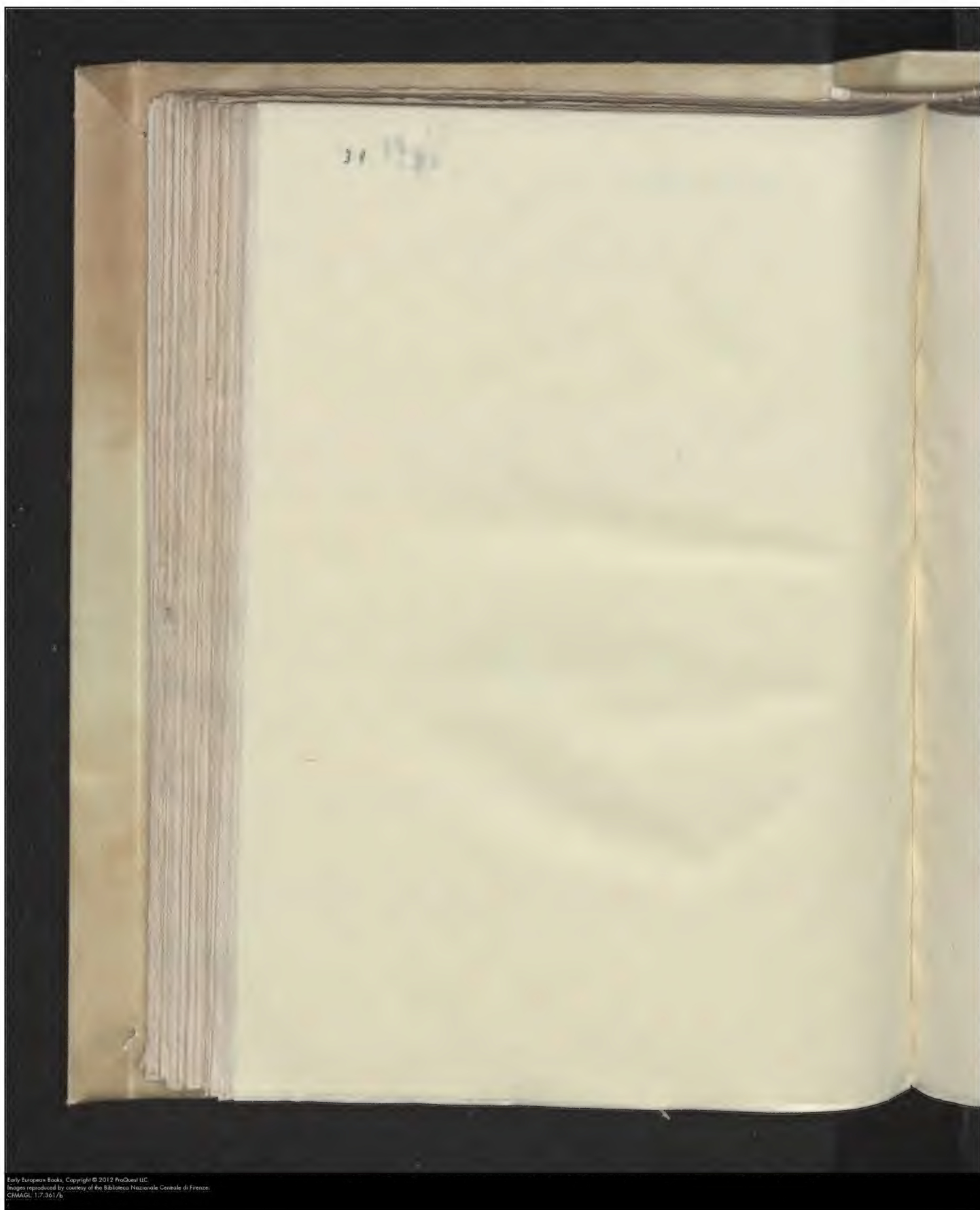
31

The first of these is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The second is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The third is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The fourth is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The fifth is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The sixth is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The seventh is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The eighth is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The ninth is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century. The tenth is the fact that the text is written in a very early hand, which is characteristic of the 12th century.

Sed si in splendore cōsedit, tū vel eadē species, vel interdū im-
mutata redditur, quū ignis oculorū cū eo igne qui est ob os of-
fusus, se confudit & contulit. Dextra autē videntur, quæ laua
sunt, quia cōtrariis partibus oculorū, cōtrarias partes attingūt.
Respondent autē dextra dextris, laua lauis cōuersione luminū,
quū ea inter se nō cohærescūt. Id fit quū speculorū leuitas, hinc
illincq; altitudinē assumpsit. & ita dextra detrusit in lauā par-
tē oculorum, lauaq; in dextrā. Supina etiā ora cernūtur depul-
sione luminū, quæ cōuertēs inferiora reddit quæ sunt superio-
ra. Atqui hæc omnia ex eo genere sunt, quæ rerū adiuuāt caus-
sas, quib⁹ vtitur ministris deus, quum optimi speciē quoad fie-
ri potest efficit. Sed æstimāt pleriq; nō hæc adiuuātia causarū
se, sed has ipsas esse omniū causas, quæ vim habeāt frigoris & ca-
loris, cōcretiōis & liquoris: careāt autē omni intelligētia atq;
ratione, quæ nisi in animo nulla alia in natura reperiatur. Ani-
mus autē lensum omnē effugit oculorū. At ignis, & aqua, & ter-
ra, & aer corpora sunt, eaq; cernūtur. Illū autē qui intelligētia
sapiētiaq; se amatorē prohitetur, necesse est intelligētis sapiē-
tiq; naturæ primas causas cōquirere: deinde secundas causas
rerum earū, quæ necessario mouēt alias, ipsæ ab aliis mouētur.
Quocirca nobis sic cerno esse faciendū, vt de vtroq; nos quidē
dicam⁹ genere causarū separatim, tam de his quæ cū intelligē-
tia sunt efficiētes pulcherrimarū rerum atq; optimarū, quā de
his quæ vacātes prudētia, incōstātia, perturbata, quæq; efficiūt.
Ac de oculorū quidē causis, vt haberēt eā vim quā nūc habēt,
satis ferme esse dictū puto. Maxima autē eorū vtilitas donata
humano generi deorū munere deinceps explicetur. Rerū enim
optimarū cognitiōes nobis oculi attulerūt. Nā hæc q̄ est habi-
ta de Vniuersitate oratio à nobis, haud vnq̄ esset inuēta, si neq;
sidera, neq; sol, neq; cœlū sub oculorū aspectū cadere potuissēt.
Nūc vero dies noctesq; oculis cognitæ; tū mensū annorūq; cō-
uersiones numerum machinata sunt, & spatiū tēporis dimē-
sæ sunt, & ad quæstionem totius naturæ impulerūt. quibus ex
rebus philosophiā adepti sumus: quo bono nullum optabilius,
nullum præstātius, neq; datum est mortalium generi deorum
cōcessu atq; munere, neq; dabitur.

E. ii

Ioachimi Perionii

BENEDICTINI OBSERVATIONES.

CUM locos quosdam corruptos apud Ciceronem, his duobus libris coniungendis, restituissem, quorum partim in ipso libro adhibui, partim notare tantum malui: duosque etiam locos, qui, nescio quo casu, certe magno damno studiosorum cōuersi à Cicerone intercederunt, conuertissem: eosque inter Ciceronianam interpretationem nollem interijcere, ne tandem aliquādo pro Ciceronianis haberentur: hæc omnia mihi separatim tradenda putavi, quo facilius facti mei constaret ratio, et studiosis aliquid prodesse possem. Nam cum omnes ex ijs quæ trado, quid quantumque desit in hoc libro intelligent, librumque ipsum multis locis correctum uidebunt: tum eos fructum aliquem laboris nostri percepturos, et factum meū probaturos esse confido. Sed ut ad rem ueniam, hic primus locus occurrit.

Ac primum quidem tempus salutationibus, reliquum percussatione cōsumpsimus. In alijs libris corrupte positum est, At quod omnes mihi concessuros spero, qui quidem hoc genus dicendi Ciceronem intellexerint mutuatum esse à Græcis. Illi enim dicunt, *πολύ δὲ, Cicero, Ac quidem, Atque quidem, particula interiecta.* Itaque hoc græcè dici potest, *περὶ τοῦ καὶ πολλοῦ &c.* Quæ autem sit percussatio qua ait reliquum tempus à se cōsumptum esse, si queramus, nonnulli quidem qui proximè opera Ciceronis uniuersa ediderunt, de sententia alterius, quæ sequitur, Quid est quod semper sit &c. eam non esse primam sentiunt. Itaque multa deesse confirmant. Ego autem, et hanc omnium primam esse tractatam questionem, et nihil hoc loco deesse puto. Quod uel hinc intelligi facillimè potest, quia cum Cicerone suum de Vniuersitate librum ex Timæo Platonis transfulerit, uerisimile est inde eum querendi et disputandi initium fecisse, unde Plato fecerit. Is autem ab eodem loco, quemadmodum intelligi ex libro potest, instituit disputare. Ac forte de est pronome hac, ut dicat, Reliquum hac percussatione cōsumpsimus, ut respondet illi loco Platonis quem priuè posuimus, *ἔστιν δὲ ἡ ἡγεῖα ἐπὶ τοῦ δόξαν, περὶ τοῦ διακρινέοντος τοῦ καὶ πολλοῦ &c.*

De ijs igitur quæ diximus, hæc sit prima distinctio, in omni oratione cum ijs rebus de quibus uidetur explicata cognatio in alijs omnibus emendandus est hic locus. cognatio enim, non cognitio dicendum est. quod uel Platonis locus declarat maxime. Est enim scriptum apud eum *συγγενῶς ὄντας λέγεις*, quod Cicero

adiectum ad substantiu transulit significationem. sensus autem est, Verba rebus esse accommodanda: nec uerba solum, sed rationem tractandæ orationis, ut tantum dicamus et queramus quoad rerum de quibus agitur natura patiatur.

Cum rationem igitur habuisset, reperiēbat, nihil esse eorum quæ natura cernerentur, non intelligens intelligente in toto genere prestantius. Non intelligens esse dicendum, cum sententia indicat, tum Platonis locus. αὐτὸν enim legitur. Emendandi sunt ergo alij libri, in quibus est, intelligens solum, pro non intelligens. Et profecto si sic legatur, falsum est quod Plato ponit.

Quod si uniuersitatis corpus planum et æquabile explicaretur. Neque in eo quicquam esset requisitum (et c.). Requisitum nec Cicero dixit, nec recte coherere posse puto, est enim apud Platonem, ὁ δὲ οὗτος, quod dimensionem corporis significat, quasi nihil habeat et contineat altitudinis, et profunditatis.

Sed cum soliditas mundo quæreretur, solida autem omnia uno medio nunquam, duobus semper copulētur, ita coniigit ut inter ignem et terram, aquam aëremque poneret. Quotiescunque positum est aëris uocabulum in quouis casu, cum in ueteribus libris, in cursu orationis idem nomen, in margine autem pro uaria lectione, nomen animæ notatum esset, tamen quidam, qui proxime hunc librum cum cæteris edidit, nescio quo consilio, aut temeritate potius ductus, illo uero sublato falsum hoc addidit. Idque eo minus ferendum est, quod uerum nullo loco dignum existimauit. Quod idem fecit multis alijs locis. Mihi quidem certe ante etiam quam hunc Ciceronis librum cum Platonis coniunxissim, non erat dubium, quin aëris nomen esset legendum. Enumerat enim quatuor prima rerum initia, et quasi elementa, in quibus aërem haberi quis ignorat? Postea uero quam coniunxi hos libros, non solum hæc mea confirmata opinio est, sed etiam uulgo enūcianda uisa fuit. præsertim cum apud Platonem semper his locis, αἶθρ, αἴθερ et c. legantur.

Idque ita tornauit, ut nihil effici possit rotundius, nihil ut asperitatis haberet, nihil offensionis, nihil inclusum angulis, nihil anfractibus, nihil eminens, nihil lucuosum, omnesque partes simillimæ omnium, quoad eius præstabat iudicio, similitudinis dissimilitudo. His tot uerbis Cicero transulit hanc Platonis breuissimam orationem, κικλῶντες αὐτὸν ἐταρῶν αὐτοῦ πάντων τελευτῶν ὁμοιοτάτων τε αὐτὸν ἐκ τῶν ἀμύτων, νομισαὶ μάλιστα καὶ ἄλλων ὁμοίων αὐτοῖς. Nam κικλῶντες ὁμοιοτάτων, ut intelligi potest, non solum interpretatus est, uerum etiam suo splendore quasi illustrauit. In quo mihi quidem interpretis officio functus non uidetur. τελευτῶν in accusatio lego, non τελευτῶν in genitiuo plurali, ut duo ei figure attribuat, et summam rotunditatis perfectionem, et maximam partium omnium inter se similitudinem. Id ut putarem me admonuit illud τε adiectum superlatiuo ὁμοιοτάτων. ualet enim et uel que, ut eo loco, sic apud Platonem, sæpius. Itaque Cicero illa duo membra tractauit alijs duobus. Illud Ciceronis,

Omnesque partes simillime, nisi uerbum, sunt, intelligamus, recte non stabit. Ego malim accusatio simillimas, ut ad uerbum haberet pertineat. Illud uero, quod sequitur, Quo ad eius præstabat iudicio similitudini dissimilitudo, omnino corruptum est. Neque enim similitudini dissimilitudo, sed contra similitudo præstat dissimilitudini. in quo illud præstat pro pulchrius est, dixit. Est enim apud Platonem *ἡ δὲ μοῖρα*. Ita autem non esse legendum, Platonis uerba declarant. Nam ita est scriptum *ἡ δὲ μοῖρα ὁμοῖον ἀποδοῖς*, id est, præstat similitudo dissimilitudini. Cicero enim sepe ab adiectiuo, quod uocant Grammatici ad substantium rei transfert dicendi genus. Ergo pro quo ad, dicendum est quod. Cuius consilij et facti mei rationem exponendam putauit. Cicero participij perquam raro utitur, libentiusque pluribus dicit, quod participij uis efficit. Itaque uolens dixit quod eius iudicio non existimans aut iudicans. Sic enim solet dicere, Quod existimaret, quod putaret, quod iudicaret, raro, existimans. In illo enim uolens, inclusa est causa et ratio facti. Mea igitur sententia, hic locus restituendus est hoc modo, Quod eius præstabat iudicio, dissimilitudini similitudo. Hic error traaiectione syllabe natus est.

Et cum tria sumpisset, unam in speciem temperauit, naturamque illam, quam alterius diximus, ut cum eadem coniunxit, ut dicendum est, non uel, ut in ceteris positum est. Est enim apud Platonem scriptum *βίη*.

Eius autem particula interuallo relicto, habebat numerus ad numerum eandem proportionem comparationemque in extremis quam habent CCLVI, cum CCXLIII. atque ita permixtum illud ex equo hæc secuerat, etiam omne consumpserat in ceteris falso scriptum est, sequi prosecuerat, uel certe secabat. Est enim apud Platonem *ἡ δὲ μοῖρα τὸν τοῦτο ὁμοῖον ἀποδοῖς*.

Ratio autem uera, quæ uersatur in ijs, quæ mutantur in alijs utraque legitur, pro uera. Sunt enim hæc uerba eius, superioribus Ciceronis respondentia, *ἡ δὲ μοῖρα τὸν τοῦτο ὁμοῖον ἀποδοῖς*.

Cum autem in illis rebus uertitur, quæ manentes semper eadem, non sensu, sed intelligentia continentur. Hic locus in ijs libris quos ediderunt librarij ante annos duodecim, ita cum sequenti coniunctus erat, quasi perpetua ea esset et continuata oratio. Primus Badius paucis annis quam excessisset uita, et hunc eundem à reliquis separauit locis, et multa deesse animaduertit, et notauit. Quid autem et quantum deesset, nemo adhuc, quod quidem sciam, nec intellexit, nec exposuit. Ego qui utrumque coniungendis græcis cum latinis affectus essem, me de studio sis discendi bene mereri posse speraui, si id scriptum reliquisssem. Nec uero locum eum totum, qui deest, inter ea quæ à Cicerone conuersa sunt interijciendum suo loco putauit, quod uererer ne quædam illa mea pro Ciceronis haberetur atque legerentur. Ac illa quidē uerba, ita uim suā naturā cōuertit, quæ in superioribus libris cōiuncta sunt cum loco superiore, et illa, ius naturā cōuerteret, quæ in posterioribus

ad locū, qui sequitur, uoluerūt librarij pertinere, falso utrique posuerunt: utro-
rumque autem error hinc manauit, quod priores ita consentire & quasi conspi-
rare secum omnia posse putauerunt: posterī solum cum proximo loco illa uer-
ba uoluerunt.

Sic legendum est, Isq; orbis, qui eiusdem naturæ est, apte se torquens & uer-
sans, eadem denunciat: tum denique necessario intelligentia & scientia absoluitur.
In quo autem hæc innata sint, id si quis alio nomine quā animi appellauerit, uehe-
menter errabit. Cumq; hoc effectum à se exemplar, moueri ac uiuere, eternorum
deorum effector & parens, intelligret, maxima est uoluptate affectus, ut ma-
gis eternitatis similitudinem imitari cogitaret. Itaque ut sempiternus ipse animas
est, & hæc ipsa uniuersitas, sic talem animum quoad fieri potuit absoluit. ita ani-
mantium quidem natura sempiterna effecta est, quod quoniam naturæ, quæ gene-
rata est omnino accommodari non potest, idcirco imaginem eternitatis mobilem
condere statuit, & quod cælū ornari uoluit, sic permāētis in eodem statu eter-
nitatis, in numero fluens, æternum exemplum, quod tempus dicimus, dies porro &
noctes, & menses & annos, cū ante cōditum cælū non essent, simul atq; illa com-
posita fuerunt, ijs dedit ortum & originem. Sed cum hæc ipsa temporis sint parti-
culæ, illa etiam fuit & erit generati temporis species, profecto inscite ea ad eam
rem quæ semper manet, eadem accommodamus. Nam & fuisse eam & esse & fo-
re dicimus, cum si uerum fateri uelimus, ipsam esse tantummodo prædicare debea-
mus, & illa fuisse, & fore, quoniam in motu sunt, in ijs rebus, uersari deceat, quæ
generate in tempore labuntur & fluunt. At uero res quæ semper in eodem statu
manet, omnisq; motionis ex pers est, nec se antiquiorem, nec iuniorem unquā effici,
nec extitisse adhuc, aut fore in posterū cōuenit. Nec quicq; recipit eorū, quæ ijs na-
turis ortus affixit & attulit, quæ sensibus sunt prædita, quæ eadē temporis, cui ad
imitandum proposita est eternitas, quodq; numero uertitur, genera extiterunt.
Præterea hoc sepe dicimus fuisse quod fuit, & quod est esse, & fore quod sit fu-
turum, quorum nihil præclare dicimus. Ac de his quidem si accurate in præsen-
tia differere uelim, nullum tempus satis esse possit. Ergo unā cum cælo tempus or-
tum est, ut quoniam unā genita sunt, simul etiam intereant, si modo unquam eo-
rum futura est dirempcio, idque ad exemplum æternæ naturæ effectum est, ut
quā maxime possit, ipsum imitetur. Nam mundus ille huius exemplum sem-
piternum solus per omne tempus, & fuit, & est, & futurus est. Cum hanc igitur
deus habuisset in generando tempore rationem, sol, luna, aliæque sunt quin-
que quas errantes appellamus, stellæ generate, quasi termini, custodesque nume-
rorū. Quæ parens & edificator septem corpora cum effecisset, in orbibus septem
per quos alterius naturæ conuersio iret, sic collocauit.

Itaq; cōuersatione quā inter se habent, Lucifer, Mercurius, Sol, alij alios uincūt.

Hæc in-
terpre-
tatio est
prioris
loci va-
cui.

uicifimq; uincuntur) In libris qui annis superioribus editi sunt legitur, eaq; conuerfione &c. In ijs qui proxime excufi funt, fcriptum eft, eaq; concurfatione, inter fe habet &c. Ego pro eaque, itaq; legendum puto, quoniā apud Platonem eft obferuandum quod itaque efficit. Nullum uerbum eft apud Platonem, quod illis duobus refpondeat. Sed tamē mihi concurfationis magis probatur nomen, quā conuerfionis. Eft enim communis quædam illis ftellis non conuerfio, fed concurfatio, quippe cum fententiā Platonis curfum habeant folis celeritati parem.

Omnes orbis eorū quasi helicis inflexione uertebant, quia bifariam contrarie simul procedentia efficiebant, ut quod esset tardissimum, id proximum fieret celerissimo legendum est quasi helicis inflexione, nō quasi facilitatis, ut in plerisque. Est enim apud Platonem ἑξῆς πρὸς ἄλλῃς. Proclus explicat hanc helicis inflexionem, ponit enim medium tenere inter rectam motionem & circumuehutionem, quasi dicas participem utriusque generis. uerba eius adhibui, quo hic locus facilius intelligi posset, καὶ δ' ἁμῶς τῷ ἑλίκῳ ἀντίστοιχῶς κινῶν ἀπὸ τοῦ μέστου τῆς συμπαρείας πάντες διὰ τὴν πορρομῶν. ὁ δὲ τὸν κροσσὸν πορρομῶν συμπαρῶν, κινῶν μὴ γὰρ, ὡς ἔρχεται μόνον δὲ τὸ ἀπὸ παντός, διῆκει δὲ τὸ τὸ γενέσθαι, ἢ δὲ ἑλίκῳ τὸ ἀπὸ νομοῦ, σύμμιξις ἑχῶσα ποδιφθορίῳ τε καὶ διῆκει. id est, Nec uero species motus helicis iuxta comparata est, sed medium locum explet eorum quae recta linea feruntur, quaeque circumuehuntur. Circuitus enim, ijs solum, ut dixi, datus est, quae inerrantes uocantur, recta progressio ortui. Helix autem ijs stellis quae errare dicuntur, cum ex circumuehotione sit & recta motione constata. Hoc loco lego, Quia bifariam, non ut alij, quam bifariam, quoniam apud Platonem est, καὶ δὲ διχῆ ἢ c.

Quinque autem reliquis motibus orbem eum esse voluit immobilem & stantem in alijs utroque positum est expertem, immobilem & stantem. Nam & Cicero expertis uocabulo nunquam dat ablativum, & apud Platonem est solum, ἀκίνητον Ὁ ἑστὸς.

Fusiones autem decorum)ijs qui proxime impressi sunt, flexiones. Apud Platonem est $\rho\epsilon\epsilon\alpha\varsigma$.

Vos qui deorum satu orti estis attendite, Quorum operum ego parens effe-
torque sum, hæc sunt indissoluta me inuito) Sic in omnibus quos quidem
legerim, scriptum repert. illud quidem, me inuito, non potest consistere. Nam con-
tra potius legendum est, Me nō inuito, siquidem apud Platonē est ἄλυτα ἐμολ =
γῆ θεῶντος. Apud diuum Augustinum in lib. 3. de ciuitate c. 16. melius est, inui-
to meo, ἐμολ γῆ θεῶντος, et tamen hæc ipsa uerba dum profert Cic interpre-
tationē nominat. Illud indissoluta, non probō. ἄλυτον enim non indissolutum dici-
tur, sed indissolubile. Et sic D. Augustinus legit.

Cum autem animos corporibus inieciſſet) in alijs uitioſe poſitum eſt contra:

Cūq; animis corpora in se uisset. Qui error adeo planus est & perspicuus, ut mirer cum à nemine esse animaduersum. Nam quis corpora animis inferi dicat? Platonis hic locus facile indicat, ὅτι τὸ τε δὴ σώματα ἐν μὲν τοῦ σώματος.

Necesse erat sensum existere unum, communemque omnium, uehementiore motu concitatum, coniunctumque naturæ. In alijs pro concitatum & coniunctum posita sunt hæc in ablatiuo, concitato & cōiuncto. Sed Platonis lectione facile intelligi potest ita ut posui legendum esse. Apud eū enim hi sunt duo accusatiui ἀνθρώπων ὁμοφύτων.

Deinde ut huic animanti, principem se ducemque præberet, ut inque eius pulcherrime regeret, & gubernaret, nisi quatenus ipse suaculpa sibi aliquid miserie quæreretur. In exemplaribus fere omnibus interiectum fuit nescio quo modo beneficijs. Ita erim scriptum est, Nisi quatenus ipse beneficijs sua culpa &c. Quod cum intelligeret quidam qui proxime hunc librum cum ceteris Ciceronis edidit, hunc errorem ut corrigeret enixus est, & similem induxit. Ita enim in libro quem impressit legitur, Quatenus non ipse benefactus, sua culpa sibi aliquid miserie quæreretur. Sic & illud nisi, sustulit, & pro beneficijs, benefactus posuit. Ego si Platonis uerba subiciam, spero me omnibus consilium facturumque meum facile probaturum, δὲ μὲν τὸ πρὸς τοῖς νεοῖς πᾶσι ἐξ ὧν θεοῖς σώματα πλάθεν θνατὰ, τὸ τε ἐπὶ λείπον ὅσον ὅτι ψυχῆς αἰσθητικῆς δὲ πρὸς γενέσθαι, ὅτι τὸ πᾶσι ὅσα αἰσθητὰ ἐκείνοις ἀπὸ γαστρίδος, ἀρχὴν δὲ δυνάμιν ὅτι καλλίστην καὶ ἀεισὴν θνατὴν διακινῶν. ὅτι μὴ γενέσθαι αὐτῶν γιγνοῖτο αὐτῶν. Paulò altius uerba Platonis repetiui, quàm Ciceronis interpretationem. Itaque superiora non erit alienum repetere, quo facilius res intelligatur. Post autem sationem eam, dijs, ut ita dicam, iunioribus permisit, ut corpora mortalia effingerent, quantumque esset reliquum, ex humano animo quod debet accedere, id omne & quæ sequentia essent, perpolirent & absoluerent. Illud ἀρχὴν πρὸς δὲ καὶ, uertit permittit, ut ducem se principemque præberet. Equidem fateor quò pertineant uerba hæc omnia numeri singularis ignorare me, nisi ad deos, quos uocat iuniores. Quod si ita est, uitio pro plurali singulare positum est. Non posse autem ad illud pertinere, quod ait reliquum ex humano animo, hinc intelligi potest, quòd cum totus animans non potest esse in uitio nisi sit animans, tamen hoc modo permisisse deos animo diceretur, ut animantis uitam regeret optime, nisi si quis sua culpa ipse sibi aliquid miserie quæreretur. Quasi uero animus ipse sibi & toti animanti miseriam & malum minime quærat. Iam uero cum apud Platonem illud πρὸς δὲ καὶ iunctum sit cum datiuo, τοῖς νεοῖς θεοῖς, & ad infinitiuos πλάθεν, ἀρχὴν & ἐκείνων, ὅτι καὶ pertinere, cui dubium est quin actio eorum infinitiuorum ad illos deos iuniores referri debeat? His igitur rationibus adductus in plurali legendum arbitror, principes se ducosque præberent, regerent, & gubernarent. Sed uenien-

dum est tandem aliquando ad id, quod disputationi huius loci initium causante
que dedit. In his Platonis uerbis nulla sit beneficiorum nec beneficii mentio. Itaque
tollitur utrumque debet. Nam utrum illud nisi, dicendum nec ne sit, interest ad senten-
tiam. Et certe si dicamus quatenus, id tenendum est necessario, si dicamus pro qua-
tenus, qui, cui apud Plat. non responder, delendum erit omnino. Est igitur uel ita
legendum ut posui, Nisi quatenus ipse sua culpa, sibi aliquid miserie quaereret.
uel certe hoc modo, qui non ipse sua culpa, &c. Hoc autem posterius ferri non
potest. Neque enim haec latina sit oratio, uitamque eius pulcherrime regerent, &
gubernarent, qui non ipse sua culpa sibi aliquid miserie quaereret. Relinquitur er-
go, ut illud nisi quatenus &c. retinendum sit.

Quod tum denique eueniet, cum illa quae ex igne, aere, aqua, atque terra tur-
bulenta & rationis expertia infederint, ratione depulerit. Illud denique tractum
erat in illum locum, denique ratione depulerit. Alio autem loco docuit hanc pro-
priam esse Cic. locutionem tum denique, cum.

Itaque in eo influente atque effluente animi diuini ambitus illigabant. In exem-
plari quod proxime cum ceteris editum est pro animi diuini, quod in omnibus
quae superioribus temporibus emissae sunt, scriptum erat, animo diuino, nescio quis
corrector adhibuit. si is corrector non corruptor appellandus est. Nec uero eum re-
prehendens, eodem crimine damnari uere possum. Plato enim & illum arguit te-
meritatis, & me a crimine liberat. Sic enim apud eum scriptum est, τοὺς τῆς αἰσθη-
τικῆς ψυχῆς ἀποδοὺς ἐνέδωκεν εἰς τὴν λογικὴν σῶμα. & πρὸς τὸν.

Ita totum animal mouebatur illud quidem, sed immoderate, & fortuito, ut sex
motibus ueheretur. nam & ante & pone ad laeuam & ad dexteram, & sursum
& deorsum, modo huc modo illuc. Omnibus in libris, quos adhuc legi hic locus
coniunctus est cum illo qui sequitur, Sed si in splendore consedit &c. Nemoque
adhuc, quod sciam, nec deesse hic aliqua, nec quanta deessent obseruauit ac notauit.
Hoc ne quis post hac in errore ueretur, prouidebo. Quae igitur desunt sequuntur.

haec est
interpretatio
scilicet lo-
si vacui
Cumque magna aquarum copia & influeret & efflueret, unde uictus cultus-
que preberetur, multo etiam maiores perturbationes afferebant morbi, qui om-
nes tum opprimunt, cum corpus cuiuspiam extrinsecus ignem uehementiorem sen-
sit: aut a terre soliditate, aut ab aquae humore, uel etiam aeris flatu occupatur
& offenditur. Ita ab his omnibus, usque ad animum per totum corpus appulsus
hi uehementiores pertinent. Ob eamque causam omnes sensus appellati sunt, his-
tum in eo quod adest, quodque praesens est, maximos & plurimos ciēt motus, adiut
reque riuo, qui continenter fluit, uehementi pulsu animi orbes ambitusque concitant.
Ac ambitus quidem, qui eiusdem est similisque natura, contrarium adepti cursum, & ini-
tio & in cursu impediunt: eam autem quae est alterius dissipant: ut ipsi tria inter-
ualla, quae interiecta sunt inter dupla ac tripla, itemque media, ac uincula sesqui

altera, et sequitertia, et sequioctaua (nam ipsi animi dissoluti non possunt) nisi ab eo qui colligauit) omni genere mouendi uersent, et torqueant, omnesque animi orbes dissipent, et dissidijs agitent, quibuscumque possunt. Ita orbes nix inter se conexi et colligati mouentur illi quidem, sed temere ac fortuito, alias contra, alias oblique, interdum supini: ut cum quis supinus caput humi defigit, pedes uero sursum ad aliquem tollit: tum et in eo qui sic affectus est, et in ijs qui spectant, dextra laeva et laeva quae dextra sunt uidentur. Haec igitur omnia et alia eiusdem generis, cum in orbibus contingunt, si quid uel eiusdem generis uel diuersi in eos incurrerit, tum quod eiusdem naturae, quodque alterius contra, quae uera ratio patiatur, appellat, mendacesque et amantes sunt, neque tu uel unus inter eos orbis obtinet principatum. Quod si extra sensus aliqui moueantur, totumque animum una secum traxerint, tum uidentur qui parent regere ac imperare. Ob easque omnes uehementiores motus, cum initio mortalibus corporis uinculis animus includitur, amens primum, et expers rationis existit. Cum uero paulum firmitatis leni statu accesserit, animique orbes rursum tranquillitate, secundoque uero usque cursum conficiunt, progredientibusque etatibus confirmantur, tum denique figuram naturae suae accommodatam adepti, omniumque orbium circinunctiones optabili cursu uide, quid a quoque differat, quae quaque res res consequatur rite discernit, eumque in quo ipsi sunt sapienter efficiunt. Quod si quis cum recta educatione disciplinam et doctrinam coniunxerit, is grauisimo morbo declinato, sanus et sapiens omnino futurus est. Sin uita cultum neglexerit, confecto cursu etatis, imperfectus et imprudens uiam ad inferos ferentem rursum ingreditur. Sed haec ipsa posterius oriuntur. Nunc de ijs quae nobis hoc tempore proposita sunt, differendum est. Ac prima quidem corporum animorumque origo et institutio, quas ob causas, quaque dei providentia extiterit, probabilis oratione disputabimus. Duos quidem diuinos ambitus, cum uniuersitatis huius figuram, quae rotunda erat, deus recordando spectaret, in globoso corpore colligauit, eo quod caput dicimus. quo nihil est in nobis diuinius, quodque in nobis principatum tenet, Huic cum dii parere totum corpus uellent, orbes etiam uniuersos attribuerunt, quod intelligerent fore, ut omnibus motibus ueheretur. At ne si nolueretur supra terram, quae partim aeliuis partim decliuis esset, errores ascensus, et descendensus, uitare non posset, hanc corporis magnitudinem, quasi currum quendam ei dederunt. Hinc proceritatem corpus adeptum est. Quatuor etiam membra in longitudinem porrecta, cum deus uiam esset fabricatus, corpori natura tribuit, quibus fultum et nixum, facile omnes locos adire, uiarumque asperitates et molestias superare posset, idque ed fecit quod eius domicilium ferret, quo nihil in nobis diuinius est, nihil sanctius. Crura praeterea et manus, ob has causas datae sunt omnibus. Motu uero eo quo pone mouentur homines, cum praestantior et ad imperij rationem aptiore in eum dii intelligerent, quo ante progrediuntur, eo magna ex parte in-

apud Platonem est scriptum $\gamma\alpha\pi$, quod affert rationem superioris orationis, et apud Ciceronem, Sed, quod ab illo $\gamma\alpha\pi$ longe diuersum omnes intelligunt. Quo circa malim ego, Nam, legere. Illud etiam intelligendum est, cum apud Platonem hec duo sint scripta, $\omega\delta\epsilon\ \delta\ \lambda\epsilon\iota\omega\ \nu\eta\ \lambda\alpha\mu\pi\epsilon\omega$, apud Ciceronem autem tantummodo alterum, si in splendore, illud alterum in leuitate addendum esse. Sed aliquis forte querat, quæ apud Platonem his Ciceronianis uerbis paria sint, uel eadem species, uel interdum immutata redditur. Nec mihi illud sine causa querere uideatur. A deo enim hæc Ciceronis uerba dissimilia uidentur ijs quæ apud Platonem idem efficiunt, ut uix intelligi possit. Sunt autem hæc $\epsilon\iota\varsigma\ \delta\varsigma\ \tau\epsilon\ \alpha\delta\ \pi\omega\delta\ \tau\omega\ \lambda\epsilon\iota\omega\ \tau\alpha\ \epsilon\iota\eta\varsigma\ \tau\omega\ \tau\epsilon\ \gamma\epsilon\lambda\omega\mu\epsilon\tau\alpha\ \kappa\alpha\iota\ \omega\delta\ \lambda\alpha\chi\ \eta\ \mu\epsilon\tau\alpha\ \epsilon\theta\mu\eta\ \delta\epsilon\iota\tau\omega\varsigma$. Vnam enim speciem dixit $\epsilon\theta\varsigma$, et $\mu\epsilon\tau\alpha\ \epsilon\theta\mu\eta\ \delta\epsilon\iota\tau\omega\varsigma$, uertit species immutata, et $\gamma\epsilon\lambda\omega\mu\epsilon\tau\alpha$ redditur, quod in secundo de diuinatione dixit, existit, Existunt species somniorum. $\mu\epsilon\tau\alpha\ \epsilon\theta\mu\eta\ \delta\epsilon\iota\tau\omega\varsigma$, ergo dixit pro $\mu\epsilon\tau\alpha\ \beta\alpha\lambda\epsilon\iota\omega$, uel $\alpha\lambda\lambda\alpha\iota\varsigma\ \delta\epsilon\iota\tau\omega\varsigma$. Lego ego confudit in præterito non in præsentis confundit, propter uerbum adiectum, contulit.

Atqui hæc omnia ex eo genere sunt, quæ rerum adiungunt causas, quibus utitur ministris (Deus) Ministris hic legendum est, non ministris, quod uerbum in ceteris est omnibus. Est enim apud Platonem, $\omega\varsigma\ \delta\ \delta\epsilon\varsigma\ \eta\ \mu\epsilon\gamma\epsilon\tau\epsilon\varsigma\ \sigma\iota\ \chi\alpha\iota\tau\alpha$.

Nunc uero dies noctesque oculis cognite, tum mensium annorumque conuersiones numerum machinate sunt, et spatium temporis dimense sunt, et ad questionem totius nature impulerunt, quibus ex rebus philosophiam adepti sumus: quo bono nullum optabilius, nullum præstatius neque datum est mortalium generi deorum concessu atque munere, neque dabitur. Vitiose legebatur ad numerum machinate sunt. Tollenda est enim ad præpositio, ut numerum sit accusatiuus illius machinate sunt, quod uerbum est non passiuæ, sed actiuæ significationis. Hoc autem facile intelligi ex Platone ipso potest, apud quæ scriptum est hoc modo. $\mu\epsilon\lambda\epsilon\tau\epsilon\varsigma\ \tau\epsilon\ \epsilon\theta\eta\kappa\alpha\tau\omega\varsigma\ \omega\delta\ \delta\iota\delta\iota\ \mu\epsilon\mu\eta\chi\ \alpha\gamma\lambda\omega\tau\alpha\ \mu\epsilon\lambda\ \alpha\epsilon\theta\mu\eta\ \chi\alpha\iota\omega\varsigma\ \delta\epsilon\ \alpha\iota\omega\tau\alpha\ \pi\omega\delta\ \tau\epsilon\ \tau\ \pi\alpha\tau\epsilon\varsigma\ \phi\upsilon\sigma\epsilon\omega\varsigma\ \zeta\eta\tau\eta\sigma\iota\ \epsilon\delta\delta\epsilon\gamma\epsilon\iota$. In hac autem oratione habet finem et terminum quicquid à Cicerone conuersum reperi. Ita fit, ut quousque interpretando progressus sit, ignorem. Illud certe confirmare possum, multa deesse, nec solum ea quæ ille transtulerit, sed ea etiam quibus in dialogis sermonem solutus sit claudere. Quinetiam si Nonium Marcellum audiamus, reliqua omnia transtulit. Cum enim aliquid ex libro Ciceronis de Vniuersitate profert, enim ita inscribit, Cicero in Timæo. Velut in dictione exordium. Cicero in Timæo, Difficillimum autem est in omni conquisitione rationis exordium. Vitiose enim legitur facillimè. Est enim scriptum apud Platonem hoc modo, $\mu\epsilon\gamma\iota\sigma\tau\omega\ \delta\eta\ \pi\alpha\upsilon\tau\omega\varsigma\ \alpha\epsilon\gamma\kappa\alpha\delta\alpha\iota\ \phi\upsilon\sigma\iota\varsigma\ \alpha\epsilon\gamma\chi\lambda\omega$. Quod sane argumenti satis est, totum librum ab eo esse conuersum, et hunc librum inscriptum Timæum fuisse, non de Vniuersitate. Quo autem patet inscriptus sit de Vniuersitate, si quis requirat, equidè id uere mihi uideor posse.

dicere, cum paulo ante finem eorum quæ hodie sunt in manibus, aliquis hæc legisset, Nam hæc quæ est habita de vniuersitate oratio à nobis, haud unquam esset inuenta, & c. is libri huius propriam inscriptionem existinans, curauit sic inscribendum. Nam si hanc quæ hodie extat, tantum particulam conuertisset, quid Nonio Marcello uenisset in mentem Ciceronis in Timæo testimonium producere? Huc accedit, quod idem auctor quoties aliquid affert ex œconomico Xenophonitis quem Cicero conuertit, Ciceronem in œconomico Xenophonitis nominat. Quapropter hunc ego librum de Platonis Timæo sic conuersum arbitror, ut totus toti respondeat. Quem si totū haberemus, diui boni, quàm splendide, quàm ornate, quàm copiose de Græcorum disciplinis, præsertim de philosophia disputaremus? Quanta uero inde copia & ubertate dicendi instructi ad Græcorū libros & tractandos & conuertendos ueniremus? Sed tamen hæ reliquæ magnum nobis ad id ipsum adiumentum afferent, si omnes locutiones, omnia dicendi genera, quibus hic unus liber abundat, & plurimis & splendidissimis, omni studio persequamur. Quapropter omnes hortor qui studiosi sunt Græcarum literarum, ut cum primum aliquid scire Græce coeperint, hos duos libros Platonis & Ciceronis sibi proponant ad legendum, ad meditandum, ad imitandum: in his duobus coniungendis omnem operam diligentiam, studiūque consumant. Quod si fecerint, mirificos certè studiorum suorum fructus percipient. Neque enim generatim modo dicendi splendida præpe infinita, illustrēque orationem, quæ apud Ciceronem perpetua est, discant & cognoscant, sed quæ Græca etiā eiusdem generis idem declarent, uidebunt. Ita siue contenti suo studio, nihil cæteris uolent tradere, sibi que ipsi solis cōsulent, siue sua studia ad aliorum commoda referenda ducent, hoc consequentur illi, ut Isacius Græca intelligant, & disertius explicet: hi etiam ad omnes artes & disciplinas Græcorum tractandas interpretandasque ueniant instructiores.

FINIS.

PARISIIS.

EXCVDEBAT IO. LODOICVS TILETANVS.

M. D. X L.

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF CHICAGO
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.